

Dimitri Verhulst

**Problemski
Hotel**

UITGEVERIJ CONTACT

UITGEVERIJ CONTACT

Problemski Hotel

Van Dimitri Verhulst zijn verschenen:

De kamer hiernaast (1999)

Niets, niemand en redelijk stil (2000)

Liefde, tenzij anders vermeld (2001)

De verveling van de keeper (2002)

Dinsdagland. Schetsen van België (2004)

De helaasheid der dingen (2006)

Mevrouw Verona daalt de heuvel af (2006)

Dimitri Verhulst

Problemski Hotel

2008 *Uitgeverij* Contact Amsterdam/Antwerpen

Dit boek is mede tot stand gekomen met de steun van het Vlaams Fonds voor de Letteren en in samenwerking met dagblad *De Morgen*.

Eerste druk augustus 2003 Achtste druk februari 2008

© 2003, 2008 Dimitri Verhulst

Omslagontwerp Via Vermeulen/Rick Vermeulen

Foto auteur Nathalie De Clercq

Typografie Arjen Oosterbaan

ISBN 978 90 254 2947 8

NUR 301

www.uitgeverijcontact.nl

DEEL 1

Bipul Masli, fotograaf

Hargeisa, 1984

'Doe maar gewoon alsof ik er niet ben!' zei ik tegen het kind dat van de honger aan het sterven was en dat ik probeerde te fotograferen.

Ik was zenuwachtig en wou dat ik een pil te slikken had die het beven van mijn handen zou stoppen. Ergens voelde ik dat dit mijn foto zou worden. Dé foto. Die foto die mijn grote doorbraak zou inluiden, waardoor ik mijn marktwaarde kon opdrijven, die het mij zou toestaan de grote baas van Reuters te vragen of hij mij eens terug kon bellen wanneer het mij beter paste. Een fotograaf voelt zoiets. De wereldberoemde Henri Cartier-Bresson voelde het toen hij dat jongetje met de twee wijnflessen in de Parijse rue Mouffetard vastlegde, Elliot Erwitt voelde het toen die neger voor het oog van de camera zijn tong uitstak, Alfred Stieglitz voelde het toen dat mooie meisje met de nog mooiere vingers haar jas had dichtgeknoopt op het juiste moment, en Edward Steichen had honderden kiekjes van Greta Garbo geschoten maar had nog tijdens het scherpstellen van zijn lens gevoeld: dit wordt het enige, ware, schone, ultieme portret van de godin. Hetzelfde als wat ik voelde met het uitgehongerde kind in mijn vizier. Zalig.

Op avonden die nergens voor deugen dan voor flauwekul hoor je weleens beweren dat fotografie veel, zo niet alles met geluk van doen heeft. En dan beginnen ze over de maker van de foto die iedereen kent: het naakte meisje, verbrand, rennend met de armen open, Christus met een kut. Als de fotograaf niet toevallig op de plaats van het napalmbombardement was geweest, zo redeneren ze, dan had hij nooit die foto kunnen schieten en dus

heeft het te maken met geluk. Tja. U gaat toch niet mopperen dat ik het geluk had dat er voor mijn ogen een kind lag te creperen? Ik had dat geluk niet. Ik had dat talent! Zoals Robert Capa het talent had, de neus had, met zijn camera op de plaats te zijn waar een soldaat de hersenen uit de kop werden geschoten. Geluk, zeggen bergbeklimmers die een moordende steenlawine op drie centimeter van hun smikkel zagen voorbijrazen, geluk is op den duur een kwestie van bekwaamheid. Ik weet dat ze daar gelijk in hebben.

Dat stervende kind dat ik wou fotograferen, ik moet daar eerlijk in zijn, vormde een dramatisch en artistiek keerpunt in mijn leven. Het bekeerde mij tot de kleurenfotografie.

Als student was ik opgeleid in de traditie van de zwart-witfotografie. Een kleurenfilmpje, dat werd omzeggens alleen gekocht voor vakantiekiekjes en huwelijksreportages. Al durfde men zo'n huwelijksceremonie toch ook weleens iets kunstzinnigs meegeven door er zo nu en dan een scheut sepia in te draaien, meestal met een hilarisch resultaat. Ik heb alleszins nog nooit een huwelijksfoto gezien die het na een echtscheiding waard bleef om te zijn ingelijst. Maar dit terloops. Feit is wel dat ik de kleuren altijd banaal had gevonden. Ik was een man van de compositie, iemand die de dingen om ons heen op compositie betrapte, veel meer dan ik een colorist was. LICHT, dat vond ik belangrijk. In de bijbel staat niet 'en er was kleur'. Er staat 'en er was licht'. Kleur leeft bij de gratie van het licht en is dus inferieur. Voor de rest, moet ik zeggen, heb ik de bijbel niet gelezen, maar ik geloof dat ik het interessantste eruit heb gehaald. In alle geval, ik kan mij niet herinneren dat er van mijn generatie

één iemand afstudeerde met kleurenfoto's. Maar daar, in dat hol, daar wou ik per se een rolletje kleur in mijn Canon steken.

In mijn cameratas zat vrijwel nooit een kleurenfilmpje, maar die dag dus wel. Eén filmpje. Er stonden vierentwintig foto's op. Vierentwintig kansen om dit skelettenkind wereldberoemd te maken. Vierentwintig wegen naar de voorpagina van zowat elke krant die op het vliegtuig werd aangeboden. Ik zag het zeildoek al hangen aan de gevel van alle grote fotografiemusea op deze fotogenieke wereld: 'Overzichtstentoonstelling Bipul Masli'.

Het kind zat in een magnifiek decor: op een vuilnisvaalt waar het zich met zijn laatste krachten had heen gekrabbeld maar waarop niks vreetbaars meer te rapen viel. Het sabbelde dan maar op een vinger en keek weerloos voor zich uit. Als ik zijn ogen op dat moment met een polarisatiefilter had ontspiegeld zou je diep in die ogen al de dood hebben gezien. Op z'n buikje (het was een jongen) kleefde een goedje dat hij net had uitgekotst en in deze hitte vreselijk stonk. Ik gaf hem nog een uur of drie, hoogstens vier. De lichtinval en de stand van de zon zouden fotografisch gezien interessanter zijn geweest indien hij nog vijf uur zou blijven leven, maar dat risico durfde ik niet te nemen. Ik wou hem stervend portretteren. Niet gestorven, want dat kan iedereen.

Dieren en kinderen zijn het moeilijkst om mee samen te werken, vraag dat gerust maar eens aan alle grote regisseurs in Hollywood. 'Doe maar gewoon alsof ik er niet ben!' zei ik dus, 'probeer vooral jezelf te blijven!', wat geen mis te verstane opmerking mijnentwege was. Dit kind had al een imposant kordon fotografen over zich heen gekregen, het had de laatste tijd al meer prismavorzetlenzen dan borden rijst gezien en had al zo vaak naar het vogeltje gekeken dat Marilyn Monroe meteen had willen ruilen met dat

joch. Er was reeds een zekere cameragewenning opgetreden, als je niet oplette begon ie nog te poseren, of te lachen, wie weet, een mens is onberekenbaar. Je ziet dat ook al bij die opgetutte trutten die al een keer of drie op televisie zijn verschenen, die hielden er een tic aan over en lachen zelfs naar de bewakingscamera's van het warenhuis. Maar geloof me, ik overdrijf niet wanneer ik zeg dat dit ventje al minstens honderd keer was gefotografeerd, meestal door freelancers die nadien onmiddellijk op het vliegtuig sprongen om thuis het gewone werk weer op te nemen: huwelijksreportages, eeuwfeesten, auto-ongelukken... Die hebben natuurlijk ook hypotheeken en kinderen lopen, daar valt allemaal wel in te komen. Overigens kan je de evenaar plaveien met fotografen en de concurrentie is groot. Maar mijn manier van werken was het geenszins. Ik wou mijn tijd nemen voor een portret.

Het moet een opluchting zijn geweest voor dat kind, te beseffen dat dit zijn allerlaatste fotosessie was.

Portretten had ik al bij de vleet geschoten, meestal in opdracht van weekbladen die me aan het begin van mijn loopbaan de mogelijkheid boden mijn huurhuis te kunnen betalen. Klotejob, neem het van mij aan. Moest je een modeontwerper fotograferen dan pretendeerde die beter dan de fotograaf te weten welke pose hij moest aannemen (stuurse blik, zijn norske mond in zijn oudtestamentische baard, zijn kale hoofd rustend op zijn handen zodat je de opzichtige ring aan elke vinger kon zien), popsterretjes die je voortdurend moest smeken alstublieft in hun kleren te blijven, en schrijvers. Schrijvers vond ik het ergst. Die gaan in donkere huizen wonen zodat je eerst al het meubilair naar buiten moet sleuren eer je daar een beetje licht op de juiste plaats krijgt, en dan kun je het nog niet zonder

elektronenflitser stellen. Ze gaan met tegenzin onder de studiolampen en vervolgens zitten ze er stijf en intellectueel bij alsof ze de belichaming van een stel hersens zijn. Het is verdomme speciaal voor schrijvers dat ze de zelfontspanner hebben uitgevonden.

Ervaring zat met portretten, dat in alle geval, het is niet daarom dat ik zenuwachtig was. Wel het besef dat ik dé foto te maken had met slechts vierentwintig kansen, waar ik het gewoon was vijftien rolletjes vol te schieten voor een idiote muil in profiel, maakte mij nerveus. Nu zou dat iets anders zijn met de digitale fotografie, maar toen, in 1984, IN DE TIJD WAAROVER MEN TEGENWOORDIG IN DE DONKERE KAMER WELEENS MELANCHOLISCH DOET, WAREN WIJ VEEL MEER AAN STRESS ONDERHEVIG.

Ik rookte een sigaret, maar daarmee keerde de rust in mijn lichaam niet weer. Het beven hield aan.

Dan maar met statief.

Ik smeekte de jongen nog een halfuur te blijven leven. Please. Dat aan hem uitgelegd krijgen zou ik niet, maar hij had er wel baat bij mee te werken. Kijk, hem redden kon ik niet, een beetje naïef om zoiets te denken. Maar deze foto zou misschien in het Westen op zo'n kalender van een vredelievende niet-gouvernementele organisatie komen te staan. Dat brengt geld in het laatje, waarmee anderen misschien konden worden gered. Zijn portret zou bijdragen tot de mondiale bewustwording van de hele problematiek, bla, bla. En, toe nou, iedereen moet dood. Is het niet van de honger, dan is het wel van de salmonella in een gebraden kip. Zijn gezicht zou tenminste nog een icoon kunnen worden, en ik, Bipul Masli, ik was de fabrikant van het collectieve geheugen. Misschien maakten ze nog een postzegel van hem.

Of dacht hij soms dat ze van mij kalendertjes gingen drukken als ik dood was?

In mijn vizier zag het er allemaal prachtig uit. Een horizontale vloedlijn, indirect frontaal licht, het gelige zand dat de schaduwen verzachtte... Very, very nice... Het kind zat in een sensuele S-vorm, je zag heel goed die twee lange lucifers van benen, het gigantische hoofd, de navel die naar buiten werd gespuwd... Mijn vinger lag te jeuken op de ontspanner, maar er ontbrak iets op dit beeld.

Vliegen!

Er zijn wereldwijd zo'n 12000 verschillende soorten vliegen (*Muscidae*), die ik hier niet zal opsommen, en waarvan zeker de helft in zijn levensonderhoud voorziet door te snoepen van kamelenstront of Afrikaans hongerkind. Maar waarlijk geen enkele soort was vertegenwoordigd op de kop van dat uitgedroogde kind. Gek, iedereen zat in deze contreien voortdurend onder de vliegen en ook ik had ze hier in mijn hotelkamer verwenst. Die beesten zetten zich gezellig samen aan een oog te drinken zoals zebra's aan een kreek. Maar dit kind zat dus zonder en ik had het gevoel dat ik de werkelijkheid alle oneer aandeed door geen enkele vlieg in beeld te hebben. Anderzijds druist het in tegen mijn hoogstpersoonlijke principes om een foto te manipuleren. En er worden foto's gemanipuleerd. Ik ken er die met hun geënceneerde plaatjes opgenomen werden in de befaamde galerij van World Press en daar fors geld aan verdienden. Wat moest ik nu doen? Kon ik naar het hotel bellen en vragen of ze daar de goedheid hadden als de wiedewaai een vlieg voor mij te vangen zodat ik die op dat kind zijn hoofd kon zetten, kwestie van een representatiever beeld te schetsen?

Ik heb eraan gedacht, dat is waar. Heel even heb ik eraan gedacht. Maar tegen de tijd dat die vlieg in een confituurbokaaltje zat en naar hier was gebracht zou mijn model al overleden zijn.

Klik. (x 24)

Dezelfde avond nog haalde ik in mijn improvisatorisch ingerichte doka in Addis Abeba de foto uit het bad, en je zag meteen: dit is een haast perfecte foto. Haast, want de perfectie was die vlieg geweest.

Flutopia, 1974

Ik heb er weleens van gedroomd met dit verhaal altijd mijn tentoonstellingen in te leiden en daar telkens opnieuw succes mee te oogsten, en in het stoutste van mijn gedachten begint ook de befaamde biograaf Quincy Troep mijn levensverhaal met dezelfde anekdote. Namelijk het verhaal dat mijn carrière als persfotograaf begon op mijn twaalfde, op mijn verjaardag om precies te zijn.

Flutopia was in die dagen nog niet het kruitvat dat het vandaag is, het land was nog in handen die niet trilden. Wij woonden in de hoofdstad, in een wijk die eigenlijk gezien kon worden als een gezellig provinciaal nest waar kinderen de grondstof sprokkelden voor een toekomstige mijnering op een bankje in het park. Er was niet veel, maar genoeg. We hadden een muziekkorps en kroegen waar het muziekkorps halt kon houden. De eerste meisjesbilden die we zagen waren van de majorettes, en de rugbyploeg van de stad verloor iedere week ten bate van de kantinehouder, die begreep dat het verdriet van de supporter dient te worden weggespoeld. Leraressen kropten al hun hormonen op en hadden snorren, belangrijke vergaderingen

vonden plaats bij het kruideniertje, alle stemmen op het podium van het amateurtoneel kwamen uit de souffleurs-bak, een bruid was altijd zwanger...

Een twaalfde verjaardag was traditiegetrouw aanleiding voor de ouders om zich te pletter te zuipen, en aangezien mijn ouders nogal gehecht waren aan tradities zaten wij die middag in dranklokaal De Natte Namiddag, zowat dé verzamelplaats van onze wijk, waar je tussen het ketsen van de dominostenen door altijd de zware ademhaling van de uitbater hoorde. Zijn vrouw, dikke Narcis, dacht dat ze kon zingen en deed weinig anders.

Voor wij met z'n allen naar het dronkenmansfestijn vertrokken, was er bij ons thuis eerst nog een uitgebreide feestmaaltijd waarop de hele familie was uitgenodigd. En als de servetten vuil waren en de eerste boeren van die middag werden gelaten kreeg de jarige zijn geschenk. Een twaalfde verjaardag werd gezien als de eerste trede naar volwassenheid, ik was opeens geen kind meer toen ik die ochtend mijn mooiste pak aantrok waarop ik later die dag nog soep zou morsen. Om dat gegeven een beetje kracht bij te zetten was het de gewoonte de twaalfjarige iets van waarde te schenken. Iets met een lange levensduur wat niet met de wereld van het kind geassocieerd wordt. Bij meisjes was de kans heel groot dat ze dan grote gaten in hun oorlel schoten en zij hun eerste gouden oorknoppen kregen. Voor jongens was het gebruikelijk een polshorloge of een armbandje met daarin hun naam gegraveerd te schenken. Stomme spullen in feite, dermate nutteloos dat volwassenen er dol op waren, maar precies omdat je daardoor het gevoel kreeg te worden opgenomen in de van tel zijnde menschenhoop was je er blij mee. Het was ook de dag waarop je jouw eerste stinkende sigaar mocht roken, als je tenminste beloofde niet te zullen inhaleren.

Eenmaal twaalf werd je door onder andere de barbier aangesproken met 'meneer', dat had wel iets.

Maar een polshorloge of een armband kreeg ik niet.

Het moest mijn ouders opgevallen zijn dat ik de laatste maanden veel tijd had doorgebracht voor het uitstalraam van de fotowinkel. Aanvankelijk om naar de boeken over naaktfotografie te gluren die daar lagen uitgesteld, nadien om naar de toestellen te kijken waarmee ik in mijn dromen zelf naaktfoto-graaf was. Ik had een oudere en een jongere zus. De oudere had reeds haar op haar geval, zij zou vast wel de goedheid hebben eventjes haar huiswerk opzij te leggen om in haar blootje voor mijn lens te staan. Om de kunst te dienen, echt waar, niet voor mij. Mijn vader, net als iedere Flutopees enorm begaan met zijn potentie, had op zijn nachtkastje vieze boekjes liggen en nooit eerder had ik erbij stilgestaan dat iemand al dat vlees diende te fotograferen, wou het in dat boekje staan. Het vooruitzicht ooit eens te moeten gaan werken werd hierdoor iets minder somber en mijn schoolresultaten verbeterden zienderogen, hoe sneller ik aan het werk kon hoe beter. Als hij niet thuis was boog ik mij in diepe studie over zijn pornoboekjes en maakte ik schetsen van de poses die mijn oudste zus, en eventueel haar vriendinnetjes, voor mij konden aannemen. Ik bedacht trouwens zelf ook al een aantal varianten die ik bewaarde in een speciaal daarvoor bestemd mapje dat ik voor het zekerste maar het etiket 'wiskunde' had opgekleefd.

Mijn ouders hielpen mijn dromen alvast een heel eind op weg door mij voor mijn twaalfde verjaardag een camera te schenken. Met een Yashica of een Leica was ik nog gelukkiger geweest, maar ook met het goedkoopste model van Kodak kon mijn dag niet meer kapot. En opdat ik meteen aan de

slag zou kunnen met mijn nieuwe aanwinst hadden ze nog vijf filmpjes in het pakje gestopt. Zwart-wit. Alles hing nu nog af van de mate waarin ik mijn oudste zus en haar vriendinnetjes kon overtuigen.

Naar De Natte Namiddag nam ik mijn camera mee, geen sprake van dat ik mij ooit nog zonder naar buiten zou wagen. Misschien kon ik daar mijn eerste voltreffer schieten, mijn bezopen pa bijvoorbeeld in een onbewaakt moment. Want dat wist ik wel zeker, prutsfotootjes zoals ze in vrijwel ieder album kleven waren niet aan mij besteed. Lang moest er trouwens niet gewacht worden voor ik mijn gelijk haalde: mijn vader had zijn eerste fles nog niet leeg toen er in De Natte Namiddag schoten vielen. De rebellen, in die dagen nog in hun beginfase. Ik weet niet wat mij bezielde, en het was allemaal tamelijk verwarrend om mijn herinneringen als een betrouwbare bron te mogen beschouwen, maar ik geloof niet dat ik op de grond ben gaan liggen. Ik bleef staan en fotografeerde: mijn oudste zus in de seconde dat ze een kogel lossendoor haar hoofd kreeg. Een bewuste handeling kon je het niet noemen, ik deed dat gewoon. Probeer het als het instinct van de fotograaf te zien, dat doe ik ook.

Het was niet de foto die ik gedacht had ooit van mijn oudste zus te zullen nemen, en met een Canon zou het resultaat beduidend beter zijn geweest dan nu, met zo'n prul van een Kodak, maar gezien de omstandigheden was het de best mogelijke foto, meen ik, die daar op dat moment kon genomen worden.

Het filmpje spoelde automatisch terug en de mensen kropen al terug vanonder hun tafeltjes toen het pas echt tot me doordrong wat er was gebeurd. Veertien mensen waren dood en één van hen was mijn oudste zus. Er kwam een met smurrie bespatte man naar me toe die zich voorstelde als

journalist en vroeg of ik daadwerkelijk foto's had genomen. 'Ja,' zei ik (of knikte ik alleen maar?), en hij vroeg me hoeveel geld ik wou voor het filmpje. Welk bedrag ik juist had genoemd weet ik niet meer, en ik herinner mij evenmin of het belachelijk weinig of onredelijk veel was, maar ik kreeg het. Meteen. Daags nadien stond mijn foto in de krant, voorpagina. Foto: Bipul Masli. Zo stond het er. Met de c van copyright ervoor.

Daar, daar is mijn leven als persfotograaf begonnen. Met een ondermaatse foto, genomen met een te kleine sluitertijd en onderbelicht.

DEEL 2

Bipul Masli, asielzoeker

Ergens tussen Dwingeland en Engeland

Het is echt geen weer om je in een container te verstoppen. Hoeveel zou het zijn nu? Min vijf? Kouder nog? Geen idee, maar vriezen doet het in elk geval, de plassen werden glas en de Afrikanen onnozel. Vanmorgen, iets voor zeven uur, keken de zwarten door hun raam en zagen dat het miezerige stukje gras onder de wasdraad wit was. Het gras is natuurlijk altijd groener aan de overkant, dat geldt hier zowel voor een zwarte als voor een gele als voor een rooie als voor een mauve, maar dat kon die Afrikanen vanmorgen geen flikker schelen.

Sneeuw! Blok 2 (waar de meeste zwarten liggen) stond op stelten. De enige plaats waar die mannen sneeuw kunnen zien is op de Kilimanjaro. Omdat het Afrika aan onder andere sneeuw ontbreekt is zowat de helft van

blok 2 naar buiten gespurt om dat meteorologische wonder vast te grabbelen.

De Tsjetsjenen bescheurden zich. Een Tsjetsjeen en een zwarte, dat gaat niet samen. Echt niet. Ze staan tegenover elkaar als Maria Callas en Renata Tebaldi op hetzelfde podium. Als die twee een kamer moeten delen dan mag je de kistenmaker bellen nog voor ze onder elkaar hebben uitgemaakt wie vanboven en wie vanonder moet liggen in het stapelbed. En hoor je ergens iemand de ziel uit zijn lijf jodelen dan kan je 'r met een gerust gemoed een paar sigaretten op verwedden dat het een zwarte is die door een Tsjetsjeen uit zijn constructie wordt geknutseld. Doen allemaal aan kickboksen die gasten, en dat is ze goed aan te zien: een borstkas van *comme ça* en stukgetrapte nieren. Je riekt dat als ze zijn gaan pissen. Je ziet dat als ze niet hebben doorgeflost. De kleur van een goeie trappist. Er kan wat bloed bij zitten.

Maar zoals dat altijd en met alles het geval is, kun je beter nooit te wild fantaseren over wat je eventueel nog in het echt zou kunnen zien. Schone vrouwen. Engeland. Sneeuw. De Afrikanen voelen zich bekocht, hadden andere ideeën over sneeuw. Ze dachten dat je het kon vastpakken, er ballen van maken, mee gooien... Tot grote hilariteit van alweer de Tsjetsjenen.

Het was geen sneeuw die daar vanmorgen lag. Het was rijm. Maar hoe vertaal je dat? De Russen rochelen een paar klanken op, krabben zich op hun broskop, maar hebben er geen idee van hoe je op handen en voeten aan een Afrikaan moet uitleggen wat rijm is, waar het vandaan komt, waarom het geen sneeuw is, wie het bij god heeft uitgevonden en wat hiervoor de vertaling kan zijn in hun dialect uit de rimboe.

Rijm. Ik wou dat de vertaling hiervoor poésia of iets dergelijks mocht zijn. Maar dat krijg ik niet over m'n lippen. Geen hond die gelooft dat hier poésia kan zijn. Toch niet zomaar. En al zeker niet op dat stukje gras onder de wasdraad. 't Is verdomme dezelfde wasdraad waaraan Sedi zich een tijd terug wou verhangen. Wat is mislukt, waardoor hij zich ferm belachelijk heeft gemaakt bij een aantal. Maar we zijn propere mensen en spreken niet over zelfmoord, hooguit over 'eruit stappen'.

Afijn, Sedi was er bijna uit gestapt, zoals iedereen er weleens een paar keer per dag aan denkt zo'n stapje te zetten.

Sedi komt uit Sierra Leone, een land waar de hele wereld medelijden mee heeft, dus ook de Dienst Vreemdelingenzaken. Sierra Leoners maken een goede kans op een positief advies, iedereen weet dat, ook hij. Maar na twee 'negatieven' zonk de moed hem in de schoenen. Sindsdien heeft hij zo'n kop die niet zou misstaan op de kalender van een hulporganisatie. Naar 't schijnt is er ondertussen een advocaat van Amnesty International op zijn zaak gesprongen en dat gebeurt niet voor iedereen, dus moet hij niet lopen zeiken de hele tijd. Kijk, op de *recenteranking* van het Human Development Report van de Verenigde Naties, zijnde een lijst van de landen waar het het prettigst leven is, staat Sierra Leone op de laatste plaats. Deelnemen is belangrijker dan verliezen en iemand moet toch de laatste zijn. Daarmee kan je al eens imponeren tijdens je gesprek met de ambtenaar te Brussel, ik ken er die hun arm zouden afhakken om ook uit dat land te mogen komen. 'Goedendag, ik kom uit het zieligste land ter wereld en vraag asiel aan.' De Chinezen zijn bijvoorbeeld met stip gestegen naar de 96ste plaats en zien hun kansen op een paspoort gevoelig verminderen. Vandaar de mening dat Sedi zich niet moet aanstellen. Ongewoon is zijn gedrag in alle geval.

Normaal gezien lopen de zwarten hier een ganse dag vrolijk te wezen, met uitzondering van dat moment uiteraard waarop ze door een Tsjetsjeen door elkaar worden geklutst. Ze moeten iets aan die vrolijkheid gaan doen vind ik, straks geloven ze er bij Binnenlandse Zaken geen reet van dat hun leven ginder stukken slechter is dan dat van de gemiddelde kameel. Asia van blok 4 bijvoorbeeld zwiept olijk met haar riante achterwerk en schrobt zingend de toiletten. Die kont en haar gezangen... shit man. We raden haar aan te oefenen op het droevere smoelwerk als men ginder in Brussel wil geloven dat haar vagina aan flarden is geknipt en dat ze Fort Europa bestormde in de hoop dat haar dochtertjes niet hetzelfde moet overkomen.

Het wegsnijden van schaamdelen is cultuur. Het niet wegsnijden van schaamdelen is beschaving. De mens is een cultuurminnend zoogdier.

Al twee negatieve oordelen heeft Asia gekregen, ze heeft nog één leven en dan wordt ze weer op het vliegtuig gezet. We reizen om te leren.

Vroeger vlogen uitgewezen asielzoekers nog met Sabena terug. Sukkels Aan Boord En Niets Anders. Die vliegtuigmaatschappij stevent tegenwoordig recht op het bankroet af, waardoor de afgedankten in de nabije toekomst misschien met Lufthansa naar de puree van herkomst worden teruggevlogen. Het uniform van de stewardessen en de service aan boord kan er bij onze terugreis alleen maar op vooruitgaan, zegt Eizee, die nu al zijn derde poging onderneemt om in België asiel te verkrijgen, en die de promotiefilmpjes over België, die ze aan boord van het vliegtuig spelen ter verstrooiing, zowat vanbuiten kent.

Feit is dat je vandaag tegen geen enkele Afrikaan moet leuteren over de opwarming van de aarde. Om te beginnen is dat een verwaarloosbaar probleem en is het, om dan meteen die zaak voor gesloten te verklaren, in

de verste verte niet te merken tegenwoordig. Te koud om in een container te kruipen. Als het klopt dat de wereld warmer wordt van een beetje vervuiling dan is het nu de hoogste tijd om wat extra chemicaliën in het naburige kanaal te loodsen. De fabrieken van hier een beetje verderop kunnen niet genoeg stinken. Het vriest, het rijmt, en Afrikanen hebben niet als de Tsjetsjenen het genoeg door een of andere god te zijn geschapen met antivries in het bloed. Het volkje uit de Kaukasus loopt vandaag zelfs met korte mouwen rond. Een beetje uitdagend. Een beetje lachen met Nicki de nikker. Wacht maar, als hun dossier blijft liggen tot volgende zomer en het hier een pizzaoven in de schaduw is... Eens zien of ze dan nog in staat zijn hun tanden te tonen als de zwarten hun dikke trui aantrekken om hen te treiteren, als de zwarten parmantig die drooggezwete ijsberen groeten met de woorden: met mij is alles *dobre*... Dat wordt weer kickboks, hombre!

Het is negen uur als de deuren van de vestiaire opengaan. Vestiaire is een zo internationaal mogelijk gekozen woord en probeert zoveel als kledingzaak te betekenen. Op de verkeerde dag dat een groep snorren in uniform je uit die vrachtwagen haalt, in het sardonische uur dat een scanner jouw verkleumde lichaam van een vracht appelsienen onderscheidt en jij hier in het asielcentrum belandt, krijg je geen levensmiddelenbonnen, maar punten. Vijftienhonderd punten om precies te zijn. Daarmee kan je kleren kopen. Een voordeel is dat de punt niet aan devaluatie onderhevig is, 1500 punten blijven er 1500 waard. De vestiaire zelf is een zaaltje waar de afdankers van Belgische gezinnen netjes in rekken hangen en waar een stemhokje dienstdoet als kleedkamer. Voor een wollen muts, om nu maar iets te noemen, dok je 25 punten.

Het huisreglement schrijft voor dat wij maar één keer per week naar de vestiaire mogen komen, anders zouden we een ganse dag niets anders doen dan kleren passen om de verveling te verdrijven. Dat laatste gaat in zekere mate nog op voor de vrouwen, maar zeker niet voor het mansvolk. Vrouwen hebben geluk in die zin dat Belgische madammen tamelijk modebewust zijn, graag in het nieuwste modelletje willen pronken en dus sneller iets weg te gooien hebben. Belgische mannen niet. Die schenken hun kousen pas aan het goede doel als er vijf gaten rond elke teen zitten. Maar we klagen niet. We zijn al blij dat we een zeef aan onze voeten mógen dragen. Dank oe, dankoewel.

De zwarten stellen vast dat ze misschien in het land mogen blijven als ze van zichzelf een jas of een onderbroek laten maken. Afrikaans vel boert namelijk goed in de modewereld. Maar ze zijn op dit eigenste ogenblik niet bepaald geïnteresseerd in tijgerslipjes of andere Afrikaanse beestenvelletjes, een muts moeten ze hebben. Een dikke. En wanten. En een sjaal. En ik weet niet wat nog allemaal. Neusverwarmers? Bestaan die? 't Is geen weer. En al helemaal niet om je in een container te verstoppen. Je kan met deze temperaturen alleen maar hopen dat er geen aangetekende brieven in de bus komen vallen.

Niemand kapt zoals kapster Ramona kapt

Van vrouwen heeft hij altijd al schrik gehad, dat is waar, maar wat de kapster van het dorp bij Rajib teweegbrengt overtreft alles.

Zijn kapsel is in zijn nek gaan krullen vanwege de lengte, en heeft iets weg van een hangmat. Haar schijnt zelfs te blijven groeien als je al drie

weken dood bent, sommige volkeren nemen zowaar een schaar mee in hun graf. Het hoeft niemand dus te verbazen dat ook een asielzoeker zo nu en dan eens naar de kapper moet. Al staat Rajib meer dan eens verstomd voor de spiegel omdat er toch nog zoiets als pluizig onkruid wortel schiet op zijn arme kop. Noem het hoop, dat er nog dingen op je lijf groeien, al gaat het dan om een beetje haar. Maar zijn puisten speelde hij hier kwijt, zijn muil is geen bloedbad meer als hij zich scheert. Alle vettigheid kan hij goed gebruiken, zijn lichaam verloor elke reden om de etter naar buiten te stuwen. Hij voedt zich met het kleinste beetje pus.

Wanneer je bijna over je eigen kapsel struikelt kun je aan de receptie een bonnetje krijgen dat recht geeft op een knipbeurt in kapsalon Ramona, met een verroeste fiets zo'n twintig minuutjes van het asielcentrum.

Ramona stinkt. Rajib gelooft niet dat het zweet is, maar dat ze gewoon een lijfgeur heeft die perfect bij haar uiterlijk past. Ze is dik zonder weelderig te zijn, haar huidskleur is fauvistisch te noemen en haar borsten staan ondanks hun onvatbaarheid bedreigend waterpas. Haar kapsel lijkt ze zelf te hebben geknipt en geföhnd. En hoewel ze zijn type niet is, kan hij het niet laten voortdurend aan haar kut te denken, die waarschijnlijk in eigen nat in haar gedemodeerde onderbroek ligt te drijven. Een gekonfijte kut. Hij heeft dit altijd al gehad, dat afstotelijke vrouwen hem angst inboezemen en dat hij wordt overwoekerd door een geloof dat hun hele walgelijkheid tussen hun benen begint, en er uitzwermt, uitzaait, over hun volledige vege lijf. Ook met zijn moeder overkwam het hem.

Hij legt zijn bonnetje op haar toonbank en lacht vriendelijk naar haar en naar de dames die onder een ruimtecapsule hun kapsel laten drogen. Hij is bang er onnozel uit te zien. Ramona bestudeert zijn bonnetje dat is

afgestempeld door het asielcentrum, keurt hem van kop tot teen. Ze trekt haar neus op. In een flits ziet hij zichzelf het kloeke mens wurgen. Hij denkt aan de kip die hij als kind leerde slachten; grootvader leerde hem dat je moest kijken naar de vagina van dat beest. Als de kip de geest geeft ontspant zich alles aan dat beest en loopt er een witte smurrie uit haar gat. Dat is het ogenblik waarop je de wurggreep lossen mag. Zo zou hij het ook bij Ramona doen. Hij gelooft dat ook zij hem niet bijzonder mag, ze wijst streng naar een stoel, woordloos, en hij neemt aan dat hij daar dan maar plaats moet nemen. Tussen twee torens tijdschriften over diëten zonder moeite en bekende domme ganzen. De badmode van volgend jaar belooft. De tietten mogen weer iets dikker, blauw wordt de heersende kleur, en een ijzeren staaf door je navel is in.

Er is een hondje, een Pekinees, van haar of van een klant, tegen zijn been komen rijden, alleen vlijmscherpe puntschoenen kunnen hem momenteel gelukkig stemmen.

Rajib voelt hoe de oude teven vanonder hun krulspelden en vanachter hun roddelblaadjes hem aangapen. Ze hebben het over 'm, en denken er nog geen seconde aan dat hij misschien wel hun taaltje begrijpt, zelfs al spreken ze het dialect van een hol waar sinds eeuwen de inteelt wordt ingezegend door een pastoor. Ze hebben het over een vreemde, een vuilaard, de zoveelste asielzoeker, en dat de hond driftig zijn roze stift tegen zijn been schuurt zien ze als het onomstotelijke bewijs dat zijn stamboom bij de vierpoters ligt. Ze raden naar zijn afkomst, bedenken de job van strontraper achter de tjoeketrein voor hem.

De slet met de gelakte nagels kent hij. Van zien. Zij is het wijf van de advocaat die hier het Fascistisch Front heeft opgericht. Hij duwt de lijst van

een partij die nergens voor maar overal tegen is. Als Rajib zijn echtelijke sloerie zou aanraken krijgt ze waarschijnlijk op staande voet een hartaderbreuk. Misschien moet hij haar wel een tong draaien. Vierpoters doen zulke dingen, die smeren hun charcuterie in het gezicht van hun baasje.

Hij mag plaats nemen in de kappersstoel zegt Ramona, en omdat ze dit met de nodige egards wil doen spreekt ze hem bij deze uitnodiging aan met meneer.

Meneer Mokka.

'Hoe had je uw kapsel graag gehad, meneer Mokka? Kroezeltjes? Rasta? Scheer ik er een keppeltje in?'

De geiten barsten uit in een collectief geblaas, straks verslikken ze zich nog in hun kunstgebit.

Om zijn gedachten te verzetten zou hij hun rimpels kunnen tellen, maar het zijn andere zaken die zijn hoofd opvullen. Iets met messen. En met de hoektandjes van dat hondje.

Hij negeert de opzichtigheid waarmee Ramona naar een luizenshampoo grijpt en het spul in zijn haar smeert. Een volledige tube. Het brandt.

'Dit, meneer Mokka, dit heet nu wassen. Zeg het eens mooi: wassen!'

Waarom wast de Europeaan haar dat twee minuten later op de grond ligt?

Hij sluit zijn ogen en concentreert zich op de dikke vingers van Ramona die het ontluizingsproduct in zijn haar kneden. Alsof zijn bol een bal deeg is. Niet dat ze het zacht doet. Ze heeft zich dichter tegen zijn stoel gezet, haar melkerijen hangen op zijn schouders en ze heeft haar tong uit haar mond bengelen om met man en macht die lompe vingerstompen van haar

tegen zijn schedel te kunnen stampen. Ze knijpt, pietst, en best mogelijk dat ze straks zijn oren tussen haar schaar neemt. Het water waarmee ze zijn haar zo dadelijk zal uitspoelen zal arctisch koud zijn, de lak wellicht iets tegen de insecten. Of zo'n bus waarmee men de stank in een toilet camoufleert. Maar hij geniet. Hij houdt zijn kijkers dicht en laat zijn geslacht rustig zwellen. Als ze nou maar heel even naar zijn kruis zou willen kijken, die Ramona, dat ze zijn stijve ziet. Hij kan het niet helpen, en ziek is hij evenmin. Het is gewoon te lang geleden dat hij door ook maar iemand op wat voor wijze ook is aangeraakt.

Ribbedebie is Cherribi

Waar was jij toen New York geattaqueerd werd?

Geluk, zeggen bergbeklimmers die een val van vijftien meter overleefden, geluk is op den duur een kwestie van bekwaamheid. Ik weet niet of ze daar gelijk in hebben. Heeft het met bekwaamheid te maken dat ik die dag niet zelf in New York was, waar ik had moeten zijn, met mijn camera, mijn Canon, om die twee krimpde witte strepen in de prachtige blauwe lucht te fotograferen, dat beeld voor eeuwig en altijd te schenken aan het collectieve geheugen? Heeft het met bekwaamheid te maken dat ik, Bipul Masli, niet als fotograaf in New York kon zijn omdat mijn perskaart me werd afgenomen door de dictatuur van mijn land?

Neen, in plaats van het eerste icoon van de nieuwe eeuw te fotograferen zat ik in blok 10 een verrukkelijke partij schaak te spelen met Cherribi, die op de vlucht is voor de Taliban. Hij ruilde twee pionnen voor elk een toren en dwong vanuit een hopeloze situatie alsnog remise af. Het is niet zo

blufferig bedoeld als het klinkt, maar Cherribi was de enige die mij tot op de dag van vandaag kon verstommen met een simpele en daarom onvoorspelbare zet. Nooit eerder zag ik iemand zo sterk spelen met zwart.

Cherribi werd zenuwachtig na twee 'negatieven' en is drie dagen geleden gevlucht. Naar Engeland. Nochtans had hij sinds 11 september vertrouwen gekregen in de behandeling van zijn dossier. Die dag hadden de Afghanen hier de afstandsbediening voor de televisie ingepalmd en geen mens moest het in zijn hoofd halen te lullen over één of andere soapserie die ze zouden missen. De Somaliërs bijvoorbeeld, die begaan een moord om een uitzending van National Geographic te kunnen bekijken, zo hopen ze waarschijnlijk nog een glimp te mogen opvangen van de huisdieren die ze jankend achterlieten. Maar die elfde september hingen we allemaal voor dezelfde zender. Cinema Inferno. Prachtige beelden, het moet gezegd. De eerste uren na de feiten scheten alle islamieten in hun tabijnen broek, bang voor een wraaklustig massacre. Maar krantenartikel na krantenartikel bleek de wereld eindelijk oog te hebben voor de problemen in Afghanistan en Cherribi begon luidop te hopen op een 'positief'. Tot de Amerikanen daar een paar bommen smeten en trots beweerden dat het ginder spoedig weer in zijn plooi zou vallen.

Twee negatieven dus, zijn repatriëring zat eraan te komen en die wou hij heus niet afwachten. In blok 4, waar ook ik lig, kamer26, waren er een paar van zijn vlucht op de hoogte. Maqsood, van Kashmir, is niet alleen mijn beste vriend hier, ook voor Cherribi was hij een toeverlaat, als een broer. Hij is afscheid gaan nemen van z'n makker, zei dat hij weet had van een container richting Engeland en dat hij vertrekken moest. Ze hebben nog

even een glas mierzoete thee gedronken, vlogen elkaar een waarschijnlijk allerlaatste keer in de armen, een knuffel. En ribbedebie was Cherribi.

Vandaar dat je vandaag je gaffel moet houden tegen Maqsood. Hij had weer eens een van zijn slapeloze nachten en luisterde tussen strijklicht en zonsopgang onophoudelijk naar de berichtgeving van de BBC op zijn transistorradiootje. Er is een container met acht dode vluchtelingen onderschept. In Wex-ford, Ierland. De lijken blijven voorlopig naamloos, wel staat vast dat ze in Zeebrugge aan boord zijn gegaan. Uiteraard. Iedereen weet dat hier, het is geweten tot in de bergen van Kazachstan, men heeft het erover in de cocaïnedepots van Tadzjikistan: die douanecontrole in Zeebrugge is een giller, en ook de smokkelaars die we een levensloon betaalden om ons 'The White Cliffs Of Dover' te laten zingen weten dat je je nergens beter kan versteken dan daar in die troosteloze dokken aan de Noordzee. Maar de klootzakken mogen er wel voor zorgen dat die container niet naar Ierland gaat als je voor een vaart naar Engeland hebt betaald. Ierland, da's het eind van de wereld als je in een blik zit, dat houdt geen mens vol. Zeker nu niet. We hebben het Cherribi nog gezegd, het is geen weer nu om je in een container te verstoppen.

Het gaat niet goed met Maqsood. Het gaat hier met niemand goed.

We staan in de gang, aan de radiator, en roken sigaretten. De ene na de andere, mochten we dat kunnen. Maar we moeten het redden met een pakje tobak per week, het gezonde aspect van de vluchteling. Tussen ons staat het transistorradiotje en ieder om beurt foetert op Engeland. Niet iedereen van ons is zo zot om de oversteek te willen maken. Wat heb je ginds te zoeken, het eten is er nauwelijks smakelijker dan de foerage in het asielcentrum. Ze lokken de sukkelaars, je bent er welkom zonder papieren,

en het enige dat je daarvoor moet doen is in een container kruipen en zorgen dat je stikt noch doodvriest. Het lijkt wel een gezelschapsspel, Schippertje Mag Ik Overvaren Ja Of Neen. Lollig volk, die Britten, hun humor schijnt gortdroog doch legendarisch te zijn. Het beste dat ze hebben zijn The Beatles en de BBC. Die laatste meldt nu dat er nog vijf anderen in die bewuste container zaten, ze hangen amper nog met haken en ogen aan elkaar maar leven tenminste. Geen namen. Maar het zou om Turken, Albanezen en Algerijnen gaan die van de Ierse minister van Justitie één-twee-huppeditrie een vluchtelingenstatuut zullen krijgen.

Mussu zijn maag maakt lawaai. Hij vraagt of iemand toevallig nog iets vreetbaars op de kamer heeft liggen, een korst, het klokhuis van een appel... hij is bereid er vijftig punten voor af te staan, maar kan alleen op zijn nagels bijten, als hij die tenminste nog heeft. Misschien aan zijn tenen nog een paar. 't Is zijn eigen schuld, Mussu heeft vanavond zijn eten laten staan. Tomaten, ook al smaakten ze daar niet naar. Tomaten en boterhammen met brood. En kraantjeswater. Mussu kan geen tomaten meer zien, hij geeft drek op als hij nog maar aan tomaten denkt. Komt omdat ie tweeduizend kilometer lang in een vrachtwagen tussen de tomaten heeft gezeten. Op de groenteveiling moeten ze zich een ongeluk zijn geschrokken toen de kratten werden gelost. Zo'n tomaat hadden ze nog nooit gezien. Bij dezen weet iedereen waarom Mussu ook wel als Generaal Tomatski door dit leven gaat.

Als om een uur of tien de kranten aan de receptie liggen is het dringen, we willen namelijk allemaal weten of er nieuws over onze Cherribi te rapen valt. Wie een mondje Nederlands praat grijpt naar *De Gazet Van Antwerpen*, de Afrikanen leggen beslag op *Le Soir*. Wereldnieuws is dat de ambtenaren in Antwerpen te lange lunchpauzes nemen, dat de Engelsen zich met

Kerstmis zodanig bezuipen dat niemand in staat is 's anderendaags te gaan werken en dat dit grapje de Staat zo'n 157 miljoen dollar kost, dat het 't moment niet is om in aandelen van een voetbalploeg te beleggen, dat de Venezolaanse president te vaak naar de goesting van zijn onderdanen soaps onderbreekt voor een belangrijke mededeling, dat ze in China de potentie van hun tijgers opdrijven met Viagra, dat iemand een eredoctoraat kreeg omdat hij leuke deuntjes op zijn mondharmonica weet te spelen, maar niet dat een Afghaan spoorloos verdween nadat hij zich in Zeebrugge in een container heeft verborgen.

En dan hoor ik plots een air van Bach, wat meer noch minder is dan Generaal Tomatski's gsm. Wij hebben allemaal mobiele telefoon, we moeten toch nog op één of andere manier in contact met de maffia blijven. Hoe moeten we anders van hieruit onze containers bestellen als de minister van Binnenlandse Zaken ons de laan uitstuurt?

Het blijkt Cherribi te zijn. Hij leeft. Om zijn ouwe kameraden gerust te stellen was hij zo sympathiek een telefoontje te plegen. Niets aan de hand, jongens. Cherribi, typisch voor hem, is per malheur in de verkeerde container gestapt. Waarschijnlijk verstond hij zijn smokkelaars maar half-en-half en heeft hij gedaan of hij hun aanwijzingen had begrepen. Afijn, toen hij zijn container verliet (geen tomaten, maar boter en dope) vond hij het nogal warm voor de tijd van het jaar in Engeland. Meneer zit in Spanje.

'Hey, vetzakken, hoe is 't ginder. Niet te koud? Als de mutsen in de vestiaire zijn uitverkocht kom je gewoon naar hier, achttien graden en een aangename bries.'

Maqsood kent zijn kaliefen en zal vandaag de juiste gebeden prevelen waarmee hij zijn Heiland bedanken kan. Onze Afghaan moet zich nu

gewoon laten oppakken door de Guardia Civil en zal over een paar dagen weer *bei uns* in België zijn. Spijtig voor diegene die hier zijn tandenborstel al had ingepikt.

Inburgeringsoefening N° 174BLZ18:

'Roger Van de Velde vertelt een mop op café'

Nooit had Lode een betere kans gezien om te achterhalen of negers daadwerkelijk een lange penis hebben, en hij nam zich voor ze niet te laten liggen.

Onder de douche van het gemeentelijke sportcomplex stond hij de modder uit zijn haar te soppen. Twee keer in de week ging hij trainen voor het voetbal; hij hield van deze sport en aanbad de groepscoïtus van het doelpunt. Een caféploegje, middenmoot. Sinds kort was hun elftal verrijkt met een neger die op de training alvast het beste deed geloven voor de wedstrijd van zondag. Een snelle, vinnige balvirtuoos die zich misschien iets te ostentatief probeerde vrij te spelen maar voor het overige beschikte over een uitstekend spelinzicht. Er werd met geen scheef woord gesproken over de komst van de neger, want wegens huwelijkse besognes en leeftijdsperikelen begon de ploeg compleet te delamineren, zodat ze van geluk mochten spreken nog over elf man te beschikken.

De vraag of negers inderdaad over een langere penis beschikten hield hem wel bezig maar slorpte hem niet op. We zijn met existentiële vragen beladen. Wat was lang, tenslotte? Bovendien had hij ergens gelezen dat iedere penis ongeveer even lang is in geërecteerde toestand en dat eventuele nationale of raciale verschillen enkel hun stempel drukken op een slap lid.

Maar toch, nu de neger op het punt stond zich onder de douchekop te zetten zou hij het niet laten op empirische wijze een eind te maken aan de wijdverspreide twijfel omtrent de lengte van de negerlul.

En inderdaad, het verschil was met het blote oog merkbaar. Aannemend dat deze man alle negers representeerde stelde Lode vast dat het lid van de zwarte zwaarder geschapen was.

Het was eruit voor hij het wist: 'Hoe komt dat toch dat negers zo'n lange hebben?'

De neger, die trouwens So heette, want ze hebben ook een moeder die hen af en toe aan tafel moet roepen, leek niet te zijn geschrokken van deze impulsieve reactie en kwansuis bijna liet hij het zich ontvallen dat ook blanke mannen over een lange penis kunnen beschikken.

Een blanke man een grote jan? Hoe dan?

De neger, So dus, legde het recept voor een halve meter mannelijkheid uit en die avond nog bond Lode een baksteen aan zijn fluit. Zeker een kilogram zwaar was dat ding, maar het scheen de wetten van de fysica inderdaad logisch toe dat ieder lichaamsdeel, voortdurend onderhevig aan de trekkracht van een dom gewicht, langer kon worden. Er was trouwens sprake van kinderen met één te lange arm, namelijk die arm aan de hand waarmee ze altijd al hun boekentas hadden gedragen.

De baksteen hing daar als een dobber aan een vislijntje, Lode ging ermee werken, baden en slapen tot de steen het gewenste resultaat had opgeleverd.

Toen So één week later naar de vorderingen in Lodes onderbroek informeerde was het een glimlach waaruit zijn woorden kwamen: 'Hij is nog geen centimeter gegroeid, maar hij ziet wel al zwart.'

Rocky

Meteen nadat ze mij hebben gevraagd met wie ik op de kamer lig, ontsteken de mensen in een pijnlijke lach, de asielzoekers zowel als het personeel, of kloppen ze mij bemoedigend op de rug. Ik geloof niet dat iemand bereid is met mij van kamergenoot te wisselen. Twee pakjes sigaretten zou ik ervoor over hebben, misschien meer.

Igor is mijn kamergenoot, een Oekraïner, profbokser geweest. Dat ze hem Strawinsky noemen heeft uitsluitend met zijn voornaam te maken want iets muzisch straalt hij in geen geval uit. Al deelt hij misschien een kleinigheid met de atonale componist: het verlangen een fransoos te zijn. Zijn hoop op een beter leven heeft Igor in het Vreemdelingenlegioen gelegd, het is zijn vurige wens als kanonnenvoer te mogen zwaaien met het Franse vaandel. De pionnen van de voormalige rode vijand zijn tegenwoordig van harte welkom in het land waar zelfs God asiel heeft gekregen en goed schijnt te leven (een bordeaux is een goede miswijn, liet ik mij vertellen), er hokken op dit ogenblik zo veel Russen in het Vreemdelingenlegioen dat ze de deur voor hen tijdelijk hebben gesloten. Igor kan er niet meer bij, vloog op de wachtlijst. Ondertussen tikken de uren weg en is zijn procedure bijna afgelopen.

Dat Igor eerstdaags op reis zal gaan is een zekerheid, alleen de bestemming blijft een geheim. Of hij wordt in de oerwoudgewassen van Guyana opgeleid tot keurslachter, of hij vliegt onder begeleiding terug naar de Oekraïne. Of hij pakt de laatste avondcontainer naar Engeland, dat kan ook.

Igor zegt niet veel. Igor zegt eigenlijk drie keer niets. Het is dat wat mij zo angstig maakt. Het is aan het koken in die jongen, dat voelt het grootste fossiel aan, en vroeg of laat springen zijn zekeringen. Kijk, zijn miserie kan me gestolen worden, ik heb mijn handen al meer dan vol met mijn eigen malellende, maar ik hoop dat hij zijn hart uitstort voor hij zijn frustraties op mijn muil uitklopt. Twee toeken op mijn toot en ik ben dood, zeker weten. Je moet zijn lijf eens zien, man, daar krijg je het benauwd van. En siliconen zijn het niet. Van zijn borstkas alleen kan je het hele asielcentrum een week eten geven, dat zou pas feest zijn. Zijn kop is de typische bokskop zoals je ze in de glossy sportmagazines ziet terwijl de zweetdruppels van hun voorhoofd worden geklopt: een neus waarin geen spatje kraakbeen meer zit, gemillimeterde coiffure, plat voorhoofd, wenkbrauwen die al een keer of twintig zijn dichtgenaaid, waardoor het stuk vel boven zijn ogen veel weg heeft van een lappendeken. (Een droom om te fotograferen, die Igor, en hadden mijn smokkelaars niet wantrouwig gestaan tegenover mijn camera en hem niet stukgesmeten, dan zou ik een portretje zeker overwogen hebben.) Als Igor mij een hand geeft kan er maar beter een dokter in de buurt zijn. De laatste tijd is de spanning zodanig om te snijden dat ik niet durf te slapen voor ik mij ervan verzekerd heb dat hij reeds in dromenland vertoeft. Hoewel ik niet geloof dat dit mij van een snelle maar zeer pijnlijke dood zal kunnen redden heb ik mijn bestek onder mijn hoofdkussen gelegd. Je weet tenslotte nooit. Maar waarschijnlijker is dat ik mijn vork op zijn borstkas dubbel plooi. Volgens mij ketsen ook kogels op die kolos zijn lichaam af.

Omdat hij zo moeilijk de opening van zijn mond vindt, heeft niemand in ons blok er een idee van waarom Igor asiel heeft aangevraagd. Volgens de

ene heeft Igor in Oekraïne een imposant strafblad op zijn naam. Volgens een tweede deserteerde hij. Een derde meent dat hij op de hort is voor de maffia. Het belangrijkste is dat we zelf weten waarom we hier zijn, dat we zelf over een goed verhaal beschikken. En dat we nooit precies zullen weten waarom ze ons met het grootste gemak terugsturen naar de monsters die we proberen te ontlopen. Het Oude Continent is vol, zeggen ze, er is geen plaats voor ons. Precies of ze iedereen altijd hebben gevraagd of het hun schikte dat ze hun kolonie in andermans woonkamer installeerden. Maar dat is een persoonlijke mening, en die wordt niet gevraagd.

Als Igor met me praat, laat ons zeggen dat dit één keer per week het geval is en dat het tien minuten duurt, dan doet hij dat in het Frans. We roeien met de riemen die we hebben, want zijn Frans is zowaar nog bedroevender dan het mijne. Een klein, donkergroen woordenboekje Russisch-Frans en FransRussisch helpt de linguïstische kloof te overbruggen.

De enige die erin slaagt de robot in Igor uit te schakelen is Anna. Een Russische. Een stoot van een wijf met een Adidas-trainingsplunje om haar geweldig lijf. Toen ze hier haar eerste uren kazerneerde vroeg ik haar of ze Engels sprak. Ze zei: 'Yes, e liddel bitch', en ik geloof niet dat ze ongelijk had. Als ze drie 'negatieven' krijgt, en dat zit er dik in, zal ze spoorloos verdwijnen uit de nomenclatuur. Met haar hoge hakken en haar keur-vlees bedekkend met een bontmantel zal ze vuur klakken in dikke papzakken met poen. Ze zal toch iets moeten doen voor haar boterham. En de juiste troeven heeft ze, wat belet haar? In afwachting en ter oefening pijpt ze blok 4 voor een kleine tien sigaretten. De eerste daarvan rookt ze onmiddellijk na haar mondspoeling, om de smerige smaak weg te krijgen.

Zijn dag vangt Igor aan boven zijn lesboeken Frans. Zeer toegewijd studeert hij deze voor zijn doen veel te salonfähige taal, drie uur aan een stuk, zonder pauze, zijn leven hangt er tenslotte van af. De sukkel moet voor het Vreemdelingenlegioen een taaltest afleggen, haha. Om zich te ontspannen legt hij na zijn taal oefeningen een kaartje. Solitaire. Ondertussen wordt het middag en glijdt er weer een halfuur voorbij terwijl hij op een boterham kauwt. We maken er een sport van zo lang mogelijk het eten in onze mond te houden, dat geeft ons het gevoel een bezigheid te hebben.

Na de lunch leest Igor het *MZ*, een Russische zondagskrant. Het *MZ* is een droom van een gazet, ik ben jaloers dat hiervan geen equivalent in mijn moedertaal bestaat. Er staan veel foto's in (lelijke, maar die zijn vaak het interessantst), reclame voor dranken die zo sterk zijn dat je er de zwaarste miserie van vergeet, en denkspelletjes die dermate moeilijk zijn dat het nieuwe *MZ* waarschijnlijk weer aan de receptie ligt nog voor je de puzzels uit de vorige hebt opgelost. Een schaakrubriek, een denkoefening met dominostenen en een paginagroot kruiswoordraadsel met ingebouwde rebussen, palindromen, kreeftdichten en andere taalacrobatiek. De moppenrubriek slaat Igor over. En op de laatste twee pagina's staat poedelbloot vrouwvlees. Hete teven, getatoeëerde dellen met plaats voor velen tussen hun benen. Eens hij voldoende woorden heeft ingevuld gaat Igor op z'n bed liggen en bestudeert hij aandachtig het plafond. Dit houdt hij vol tot zes uur.

's Avonds gaat hij boksen. Er is een club in een naburig gehucht die hem gratis training aanbiedt, en ik zou niet graag een boksende jongen uit dat gehucht zijn als ze Igor tegenover mij in de ring plaatsen. Die kerel zit een

ganse dag zijn woede op te kroppen, het moet verdomme zeer doen als dat er allemaal uit komt. Hij vindt het Belgische niveau dan ook maar niets, hij heeft alleen nog maar tegen trutten mogen kampen. Maar hij houdt het in zijn achterhoofd dat hij eventueel via het boksmilieu de juiste papieren krijgt, topsporters verwerven nu eenmaal makkelijker een nationaliteit. Sportieve vluchtelingen scoren hier beter dan politieke.

Hij stinkt als hij weer op de kamer is. Zijn zweet is van een andere orde, er zit angst in.

Z'n avondeten is koud, emotioneel speelt hij het goedje in z'n klos. Ik geloof dat het kippenvlees voorstelt. Kippenvlees en brood met boterhammen. En kraantjeswater.

En als hij dan het stapelbed beklimt neemt hij de laatste twee pagina's van het *MZ* mee. Mij kan het niet schelen, ik hoor met plezier de beddenlatten boven mijn kop kraken en ben tevreden dat hij zichzelf ligt af te matten. Elke avond opnieuw wacht ik tot zijn krantje niet meer ritselt, zijn ademhaling weer regelmatig wordt, en hij de slaap der slapen slaapt. Dan pas, en niet eerder, durf ik mijn ogen dichtdoen en met een camera door mijn dromen te lopen. Kleurenfilmpje.

Geen enkel geluk ontslaat de mens van zijn verdriet

Iedere liefdesgeschiedenis die naam waardig eindigt met een zelfmoord, en het is dat gegeven waar mijn hersenen het druk mee hebben wanneer Lídia haar indrukwekkende één meter en tweeënzestig centimeter bij mij onder de lakens stopt. Wanneer zij zich zomaar tegen mij aan kan komen

vlijen betekent dat vooral dat ik vergeten ben de deur op slot te doen, iets waar de paranoïde Igor absoluut niet tegen kan. Ik hoef ook niet te weten hoe hij zou reageren als hij wist dat Lída nu naast me ligt, en wie kan mij garanderen dat zij, of ik, of de vering van dit aftandse ziekenhuisbed, zo dadelijk geen geluiden produceert die doordringen tot de peilloze diepten van zijn slaap.

Ik leg een, sst, manende vinger op de accolades van haar lippen, en ze stopt hem in haar mond. Het is het eerste van mijn lichaam sinds lang dat in een vochtige holte van een ander dringt, en omdat ik daarmee ineens besef hoe eenzaam ik ben, word ik nog eenzamer. Nu zou ik wenen als ik dat nog kon. Dan legt ook zij een vinger op mijn mond. Wij zullen zwijgen. Zwijgen is wat wij zullen.

Lída is een AMA, de afkorting die op het ministerie gebruikt wordt voor een alleenstaande minderjarige asielzoeker, zodat ze er nóg minder letters aan hoeven te verspillen. Zij is de vijftiende jongere reeds in dit gebouw die de odyssee zonder familie of verwanten ondernam. Alleen aan de verten zijn wij verwant, en tot de verten zijn wij levenslang veroordeeld, zij zowel als ik, de jongere zowel als de oudere, maar een kind dat niet in kudde trekt wordt te oud voor z'n leeftijd.

Soms merk ik in de refter een nieuw triestig gezicht op, weer iemand die uit een vrachtwagen werd gevist, weer iemand die zijn eerste indrukken van dit land opdeed aan een parking naast de autosnelweg, en met de dag doet de aanblik van de massale aanvoer mislukkelingen mij minder. En minder. En minder. Tot niets meer. Maar de aankomst van Lída herinner ik mij. Ik bekeek haar aankomst en wist dat ik het mij zou blijven herinneren, dat kijken was het. Ik stond aan het inkomhek, te staan, te roken, te denken aan

iets waaraan ik zou kunnen denken, zou durven denken, en keek naar de wereld voorbij het prikkeldraad, die niet uitnodigend was maar waarvan het onze droom is er liever vroeg dan laat deel van te mogen uitmaken. Niets gebeurde, niets was wat ik verwachtte, en vreugde om die ingeloste verwachting voelde ik niet. Slechte tijden gaan trager, ik had een sigaret gerold voor vijftien regenachtige jaren en wachtte tot de volgende maaltijd mij iets te doen zou geven. Ik had een tand los zitten en was dolgelukkig dat ik met mijn tong het rotte stuk ivoor kon bespelen. Toen reed een politiewagen het terrein op en escorteerden twee uniformen een meisje naar de burelen. Dat was Lídia, en de tijd stak een heel klein tandje bi'.

Waarom had ik gedacht dat zij een viool in haar koffers had? Als ik niet gedacht had dat zij een viool in haar koffers had, zou ze dan wél een viool gehad hebben? Natuurlijk wist ik dat ik meerdere uren daags op de uitkijk aan het hek stond, onnozel te hopen dat ze hier een vluchteling zouden binnensmijten met ten minste iets van een muziekinstrument in zijn bagage, al was het maar een mondharmonica, een schelle fluit, een stuk ijzerdraad van een kapotgeslagen gitaar. Ik had nood, hoge nood aan muziek, niet aan de bandjes die hier tot treurens toe worden afgespeeld en die de bedenkelijke kwaliteit hebben niet onherroepelijk stuk te gaan maar die de klanken vervormen en vertragen. Maar wie te voet over een bergkam moet, om daarna de volgende kam en het volgende mijnenveld in zicht te krijgen, wie zijn lijf en zijn boedel tussen de kartonnen met tomaten perst, wie zich verstoppt tussen een lading slachtvee en zich bij het naderen van elke douanepost toedekt met een laagje varkensmest, die laat zijn viool thuis. De enige luxe die het waard wordt bevonden ballast te zijn, dat is bijbel, of koran, de laatste hulp bij ongevallen. En misschien een fotootje van de

mensen die je achterliet. Iedere herinnering is een folie. Alleenstaande minderjarige meisjes mogen al blij zijn dat ze zichzelf overhouden aan het einde van de rit, wat zouden ze zich nog om een paar schoenen of een viool bekommeren. O nee, ik wil niet weten op welke smerige wijze zij aan de grensovergangen een eskadron ambtenaren accijnzen betaalde, en of zij steekpenningen betaalde met haar mond ter hoogte van een open gulp, want ik weet het. Ik ken dat fotogenieke beeld.

Met Lídia heb ik nog geen woord gewisseld. Het is gedaan dat ik nieuwkomers begroet, mij vriendelijk aan hen voorstel. Het is gedaan met aan iedereen te vragen waar hij vandaan komt, waarvoor hij op de vlucht sloeg, hoeveel moorden er aan zijn beslissing zijn voorafgegaan. Uiteindelijk probeert de ene toch maar de andere qua miserie te overtroeven. Zegt A dat de militairen in zijn land hem twee benen hebben gebroken dan zegt B dat het in zijn land nog erger is, dat de militairen hem drie benen hebben gebroken, en dan laat je alle hoop te water, want wat zou iemand met twee gebroken poten asiel krijgen als iemand met drie gebroken poten er nog geen krijgt. En dan beginnen de speculaties, we doen niets anders op de gang dan roken en speculeren dat de Europese overheden aan braindrain doen, dat ze de slimmeriken houden en de gebroken poten op de dorpel vagen. En ook dat is troosteloos, want aan mijn brains valt geen kloot te drainen, mijn brains zitten vol rommel, vol bocht, geen enkele regering die de troep moet die in mijn kop zit. En ook mijn kop moet die troep niet. Dus daarom val ik mij geen buil aan nieuwkomers, koek ik samen aan de radiator met de anderen die al te lang om nog fut te hebben om asiel staan te bedelen, en die moedeloos hun handje blijven openhouden nadat er al twee keer in hun handpalm werd gespuugd, en kijk ik samen met

hen naar buiten, in een collectief nihilisme, naar de aangevroren mist op de ruiten, de ijsbloemen, de rijmvlekken, tot de postbode mij een brief zal brengen die beginnen zal met 'geachte', en eindigen met de opsomming van een reeks paragrafen uit een of ander koninklijk besluit en fragmenten uit de zeven psalmen van de Conventie van Genève, Gij zult op uw kinnebakkes blijven kloppen als gij honger hebt, Gij zult u niet bezondigen aan het willen verbeteren van uw leven, Gij zult niet zo dom zijn te peinzen dat gij de kogel kunt ontlopen waarop uw naam geschreven staat, Gij zult de waardeloosheid van uw bestaan niet toetsen aan de normen van het Westen, Gij zult het Oude Continent niet aantasten, Gij zult u gedragen conform de universele rechten van de bastaardhond, Gij zult effenaf niks.

Ik wil niet meer staan roepen in het gezelschap van anderen dat de geografie ons heeft misdeeld, sorry dat ik op de verkeerde plaats geboren ben, sorry dat mijn zuster voor iemand zijn kogel liep, sorry. Ik wil vooral de nieuwkomers nog een paar weken het geloof in een toekomst gunnen.

Ik lieg. Eigenlijk wil ik niets meer. Vooral wil ik geen muzische verschijningen verontrusten, waardoor ik alleen nog maar naar Lídia heb gekeken. Naar haar benen toen deze haar naar de refter brachten. Naar haar mond toen ze op haar eten kauwde. Naar haar mond toen ze op geen eten kauwde. Naar de natte stempels die ze met haar voetjes op de tegels zette toen ze van de douches terug naar haar kamer liep. En nu ligt ze naast me. Mijn vingers willen zich daar voorzichtig van vergewissen. Of ze dat vaker doet, zo 's nachts naast iemand komen liggen, weet ik niet. Nu ligt ze hier, alleen dat telt. Ik ruik aan haar. Mijn neus woelt in haar okselholte, alsof ik een truffel op het spoor ben. Maar ze geurt niet. Niet anders dan een ander. Omdat we godverdomme allemaal precies eender geuren. Met dezelfde

vettige zeep die wij in ons basispakketje krijgen wassen wij ons, met hetzelfde kleur washandje, en ons haar wassen wij met dezelfde shampoo die ruikt naar dezelfde appels die durf ik wedden ook nog groeien aan precies dezelfde shampooappelboom. Indien de neus ons enige zintuig was zou niemand zich in het asielcentrum van een ander onderscheiden. En ik steek mijn neus nóg dieper, ik wil hem verstoppen in haar, om hem er na de winter weer uit te graven. In leeftijd zou ik de man kunnen zijn die mijn jongste zusje heeft verkracht alvorens hij haar keelde met dat trage van een beul, zodat ik blij was toen de rook van het pistool uit haar mond steeg, en het kost me moeite daar nu niet aan te denken. Ruiken moet ik, zoals zij aan mij ruikt, reu en teef. Blijf. Blijf naast me liggen. Tot we de regen ruiken die het jarenlang vertikte te vallen boven onze vermaledijde dorpen. Blijf. Liggen. Jouw geslagen lijf tegen het mijne. Zodat ons lijf alsnog een lichaam wordt. En we zullen zwijgen. Het is zwijgen dat we zullen. Maar samen. Blijf.

Schaken voor gevorderden

Shaukat gaat het personeel kapotmaken, het hele asielcentrum opblazen. Drie Tsjetsjenen zijn zo gewillig het personeel een handje toe te steken en houden de briesende Shaukat in bedwang. De aders in zijn voorhoofd zijn ondertussen al gezwollen tot de dikte van een treinrail, de Kosovaar op wie hij zijn woede heeft gekoeld bloedt gelijk een ritueel geslacht rund, Generaal Tomatski vermeed ternauwernood een uppercut. Een crisismoment, heet dat hier. Het personeel dat wij, op die etter van de animatiedienst na, op handen dragen, heeft zich wel verbonden tot het

volgen van een cursus 'conflictbeheersing' maar dit is andere kak. Tijdens die cursus oefenden ze met acteurs. De ene acteur riep 'vuile makkak' naar de andere en de asielwerkers in spe losten het euvel op onder het keurend oog van een examencommissie. De messen waren tijdens die cursus van plastic. Ze mogen blij zijn dat de Tsjetsjenen zich nu mengen, dat de Tsjetsjenen zich zodanig vervelen dat het een plezier wordt zich met het gevecht te moeien. Eindelijk iets om handen. Kickboks, hombra!

Shaukat is de pineut van de dag, laat dat duidelijk zijn. Ik weet niet hoeveel duizenden kilometers heeft hij zich samen met zijn vrouw aan obscure mensensmokkelaars overgeleverd. Dat heeft in beerputten ondergedoken, is in vrachtwagens met varkens gekropen, met kapotte schoenen de bergen overgestoken, is onder elektrisch geladen prikkeldraad geslopen, en zag dan uiteindelijk zijn odyssee eindigen op de parking langs een autosnelweg in het land van zijn dromen waar ze hem halfdood samen met zijn vrouw in een asielcentrum stopten. Een bad, een bed en een brood kon hij krijgen, (de BBB-FORMULE), hij moest niet klagen. Met zijn reisverhaal kan hij hier natuurlijk amper iemand imponeren, dat spreekt.

Afijn, Shaukat zijn vrouw is verdwenen. Weg. Foetsjie. Haha, alleen. Ze smeerde hem, vroeg in het geniep aan de directie haar overplaatsing naar een ander asielcentrum, kreeg die, en is eindelijk van haar vent verlost. Het kan verkeren. 't Wijfje zeurt de oren van je hoofd tot je bereid bent de koffers te nemen en de kansen voor je gezinnetje te verbeteren. Je zet je leven op het spel en eenmaal aangekomen op de plaats van bestemming doet het wijfje wat haar in haar thuisland de dood door steniging zou hebben gekost: het ventje verlaten. Nou, moe. Samen uit, nergens thuis; je

loodst je liefde illegaal over grenswegen om uiteindelijk moederziel alleen te moeten roeienpoetsen in den vreemde.

Shaukat hangt een van die geloofsovertuigingen aan waarbij het belang van de vrouw wordt gereduceerd tot een stuk niet eens meer dampende stront. We zagen hem het mens meer dan eens een rammeling geven. Hij klopte er niet naast. Echtelijke ruzies zijn hier dagelijkse kost, dat is normaal, daarvoor hoef je nu niet bepaald in een asielcentrum te zitten, maar zoals Shaukat heb ik hier nog niemand zijn geliefde zien afrossen. Zo heeft hij vorige maand nog haar pols gebroken omdat ze naar de computerklas was gegaan. Vrouwen moeten zich niet bijscholen, moeten achterlijk blijven, want achterlijkheid is tenslotte hun natuur. En dus brak hij het brave mens haar botten met een voortreffelijke wazari waar iedereen bij stond. Op veel bijval heeft Shaukat nooit kunnen rekenen, maar ieder huisje heeft zo zijn kruisje en wij hebben ons niet te moeien met een ander zijn huishouden. Als ze menstrueerde, eiste Shaukat een andere kamer en sliep nog liever buiten in de vrieskou dan zijn stapelbed te moeten delen met een onrein beest. Logisch dat wij er hem nu met veel leedvermaak op attenderen dat zijn vrouw nog zo stom niet was voor een koe. Ze heeft haar overplaatsing gekregen en zit bijgod in het asielcentrum aan zee. Da's pas lachen. Daar hebben ze een zwembad, slapen ze met twee op een kamer en heeft iedereen zijn eigen teevee. Ze kan op haar gemak naar pornofilmpjes kijken als ze wil, ik zeg maar iets. Ze kan dagelijks baantjes trekken door het zwembad, in formatie met knappe mannen, en zich trainen om naar Engeland te zwemmen. Stel je de commotie voor wanneer Shaukat een 'negatief' krijgt en zij een 'positief'! Hou die dag de kranten in de gaten, man.

Hoe ze hem weer rustig hebben gekregen weet ik niet, misschien vogelpikten ze een spuit morfine in zijn gat, maar tegen de namiddag lagen de woesteling zijn oren plat. Nooit zal hij het de personeelsleden vergeven dat ze zijn vrouw hebben geholpen met haar echtscheiding.

Met zijn godsdienstovertuiging heeft het geen jota te maken, maar niemand heeft Shaukat ooit ontmoeten en dat hij nu op zijn plaats is gezet zorgt toch voor een lichte feeststemming. Toeters en bellen en confetti alstublieft. Hij is een doorweekte krant en niets beters dan dat zoals hij zichzelf van de ene minuut naar de volgende trekt. Hij lijkt zowaar over spijt, wroeging en inkeer te beschikken. Trek hem een pij aan en plaats hem op een sokkel, want hij kan dienst doen als martelaar. O ja, hij hoeft zijn tutter maar met een badhanddoekje te bedekken en ik zie zo de heilige Sebastiaan voor me, met een mond die half op schreien en half op klaarkomen staat, het pijnhout nog rillend in zijn zij. Iemand moet hem aanraden te solliciteren aan het Vaticaan, als de bijbelse masochist in een tableau vivant.

Wat mij bezielt weet ik niet, maar Shaukats jankmuil hangt mij de keel uit en ik daag hem uit in een schaakduelletje. Een varken is ook maar een mens, ook hij kan maar beter zijn gedachten eens verzetten. Omdat hij zo aandringt is de inzet van deze partij vijf sigaretten.

Als ik het wil luis ik 'm zijn sigaretten in vijftien zetten af, hij zit al in de knoei nadat ik mijn twee paarden volgens de wetten van een heel klassieke opening in stelling heb gebracht. Ongeveer ieder stuk van hem staat ongedekt. Ik moet daar eerlijk in zijn, ik verdraag het gewoon niet dat Shaukat zich voordoeft als een politieke vluchteling. Okay, best mogelijk dat hij er één is, dat de politiek in zijn land van de hond zijn kloten is en dat de

regering bij zijn terugkomst zijn kop plet of zijn tong tussen een wijnpers legt. Overall is het wel iets. Maar aan zijn spelwijze is dat niet te merken. Hij speelt met het voetvolk, pionnetjes, paarden, de lopers; en de koning vreet geen zak uit. De koning met zijn ganse hofhouding laat het werk over aan de anderen, laat zijn onderdanen van het bord maaien te zijner eer en glorie. En de koningin, die een vrouw is, ligt aan de ketting. Maar ik denk: we doen het rustig aan vandaag, de stakker is zijn vrouw kwijt, we moeten hem niet nog dieper in de put stampen, en geef hem zelfs tot drie keer toe de kans mijn beste stuk te pakken. Erger nog, om hem uit de puree te trekken gun ik hem tien schoten op open doel, kan hij mij zomaar schaakmat zetten. Maar neen, die Shaukat is te dom om een stront van een drol te onderscheiden en klooit maar aan.

Vijf sigaretten, en ik weet dat hij er maar vier meer heeft voor deze week. Terwijl het zo vlak na een echtscheiding toch wel deugd moet doen om te kunnen roken, neen?

Bon, het heeft lang genoeg geduurd, ik doe wat ik een uur geleden al kon doen en breng mijn loper van C4 naar G6. 'Schaakmat, Shaukat!'

Hij moet het volledige bord eerst nog wat ongelovig bestuderen. Zijn neusvleugels klapwieken. Zijn bovenlip bibbert, ontsluit een rotte tand. Ik begin er al spijt van te krijgen dat ik die eikel uit zijn kamer heb gehaald, hij verdient mijn vriendschap niet. Want kijk, precies zoals ik verwacht had, gooit hij het schaakbord naar de andere kant van de ontspanningszaal. Alle stukken, de hele cavalerie vliegt door de ruimte, er sloeg een scud op dit schaakbord in. Nu moet ik het horen dat ik heb bedrogen en dat ik in het geniep stukken heb verwisseld.

Ik krijg mijn sigaretten niet.

En daar, mijn beste loebas, daar ben ik gevoelig voor. Woord is woord. Ik wil hem pijn doen, dat is het enige dat hij verdient, maar ik weet niet of ik durf. Ik spied eens rond en zie alvast drie Tsjetsjenen klaar. Ik durf het wel. Ik durf het niet. Of toch. Ik zeg: 'Shaukat, ik heb trouwens vorige week nog je vrouw langs achteren gepakt.'

Rocky II

Er is post voor Igor. Aangetekend. De veelvuldig afgestempelde en bezegelde brief ligt in het midden van de tafel en bedekt het interessantste stukje foto in zijn zondagskrant. Wij weten wie die brief geschreven heeft, het is de enige brief waar wij op wachten, maar nu hij hem na maanden verveling mag en kan openmaken durft hij hem niet open te maken. Straks, hij wil eerst gaan eten. Dat is heel verstandig van hem. Het eten is sowieso al smakeloos, wat moet dat dan niet zijn als je net slecht nieuws te verduren kreeg.

Het zijn boterhammen met brood, dat was lang geleden. En koffie die smaakt alsof ie voor zijn tiende keer door hetzelfde filterzakje liep. Volgens mij zit er geeneens cafeïne in, dat zou ons te veel opwinden. Ik heb zelfs mijn redenen om te denken dat ze daarentegen bromide in ons vreetseel draaien, dat remt de bronst. Tegenwoordig word ik wakker met een slappe, dat moet toch ergens vandaan komen. Aan mijn hoofd ligt het in elk geval niet.

Het gaat natuurlijk van mond tot mond dat Igor post heeft, en het doet deugd te weten dat ze ginder in Brussel het adres van het asielcentrum nog niet zijn kwijtgespeeld. Sommigen kazernereren hier al zo lang, anderhalf jaar

of langer, dat ze zijn gaan geloven dat hun dossier per ongeluk in de papiermand viel en verdween. Snelheid is blijkbaar België's voornaamste troef niet, dat zit snor voor als we hier ooit werk zouden vinden. Regelmatig bonkt iemand op onze deur, hongerend naar nieuws. En? En? Maar Igor laat zijn brief onaangeroerd.

Pas laat in de namiddag, na weer uren het plafond te hebben bestudeerd (waarin helaas geen enkel barstje zit, dat zou voor afwisseling zorgen) grijpt hij in één vlot vliedende beweging naar zijn mes en snijdt hij de enveloppe open. Hij moet aan een mens hebben gedacht zoals hij dat mes in het omslag zette. Ik zag het. Ik rook het. Zijn zweet verradt hem overal.

En daar zit hij dan. Met zijn brief. Met zijn lot. En hij verstaat het niet. De zakken hebben zijn toekomst in het Nederlands opgesteld. Met een beetje geluk krijg je ginder in Brussel vijftien minuutjes om uit te leggen waarom je in het thuisland wordt gezeseld, waarom ze jouw huis in de fik staken, je dochters verkrachtten, waarom je ongenode rovers en rampokkers over de vloer kreeg, ze je moeder voor je eigen ogen hebben gepekeld en de darmen van je vader aan de honden gaven... en na maanden je vingers te hebben gedraaid, je tenen uit verveling tot een mat te hebben geweven, krijg je een brief. Een vel papier. Meer handtekening dan tekst.

In het briefhoofd staan dingen die je weet. Dat er geen tolk aanwezig was tijdens het interview. Geen derde persoon, geen advocaat. Ze achten de lezer. Niet hoog, maar ze achten hem.

Geachte.

Op basis van de elementen uit uw dossier, bevestig ik de beslissing van de gemachtigde van de Minister Van Binnenlandse Zaken waarbij u in het verblijf op het grondgebied wordt geweigerd. Steunend op artikel 52 van de

vreemdelingenwet meen ik dat uw asielaanvraag geen verband houdt met de criteria van het Internationaal Verdrag betreffende de status van vluchtelingen noch met andere criteria die de toekenning van asiel wettigen. Ik meen bovendien dat u in de huidige omstandigheden mag worden teruggeleid naar de grens van het land dat u ontvlucht bent, en waar volgens uw verklaring, uw leven, uw fysieke integriteit of uw vrijheid in gevaar zou verkeren.

Behoudens een andere beslissing van de Minister Van Binnenlandse Zaken of zijn gemachtigde dient u binnen de vijf dagen, ingaand op de datum van de kennisgeving van deze beslissing het grondgebied te verlaten. (KB van 19 mei 1993; artikel 17, par. 2, al. 2).

Gelukkig voor hem is alles aan de Belgische wetgeving Belgisch: binnen de vijf dagen moet hij het land verlaten, maar hij krijgt dertig dagen de tijd om in beroep te gaan.

Zo'n brief heet vet gekopt: een 'bevestigende beslissing van weigering van verblijf' en zou dus zijn opgesteld in een taal die doorgaat voor Nederlands. De taal die wij hier kunnen studeren zonder over de zekerheid te beschikken dat zij ooit onze voertaal zal worden. De taal die wij hier als bezeten studeren om de tijd te verdrijven.

Buiten staat de thermometer op min zes, en hoewel het daar geen weer voor is onderbreekt de BBC schaamteloos een pianosoliste om te melden dat er opnieuw een container vluchtelingen werd onderschept. In Tivoli, Italië. Het zou dit keer om Roemenen gaan. Geen tomaten, het waren paletten met vloertegels waarachter ze zich verborgen hielden. Maar we hoeven er ons geen zorgen over te maken onze kamer met een Roemeen te moeten delen, ze zijn tussen Niks en Nergenshui-zen doodgevroren. Een rock-'n-rolldood,

on the road. Schijnt mee te vallen, de vriesdood, bergbeklimmers die vastzaten in een sneeuwstorm op het dak van de wereld en die op hun blauwe vingers de afstand telden die ze nog verwijderd waren van de koker naar de dood, verklaarden achteraf apestoned op een helikopter te hebben gewacht.

Ieder gesprek verloopt hier met de hulp van een karrenvracht woordenboeken. Ook dit. Igor en ik ontrafelen stap per stap de geheimcode van het ministerieel epistel, noteren flarden krakkemikkige zin op een stuk wc-papier.

En als we het werkwoord quitter achterhalen, een veel te regelmatig werkwoord, gaat Igor aan het tafeltje zitten om vlijtig zijn kunnen te bewijzen: je quitte, tu quittes, il quitte, nous quittons, vous quittez, ils quittent. Het lijkt absoluut niet tot hem door te dringen waar deze bont en blauw bestempelde brief voor staat. Misschien heeft hij de Franse nabije toekomstige tijd nog niet geleerd.

Almanak der malcontenten

T.S. Eliot had ongelijk. Niet april, wel december is de gruwelijkste maand.

Het is geen weer om je in een container te verstoppen, al de nooddriftige hopelozen die zich verschepen vinden de vries-dood tussen een lading tomaten of vloertegels. De negers zijn al hun elegantie verloren wegens deze temperaturen, het is onmogelijk je voor te stellen dat ze met een gettoblaster op hun schouder door de straten zouden lopen.

Mijn kamergenoot kan ieder moment door de federale politie gelijk een gangster worden opgepikt. Voorlopig is het hem niet aan te zien, hij ligt op bed en wacht. Maar zijn bloed moet ongetwijfeld driest kolken en ik verwacht dat hij me straks te morzel slaat voor de gein, uit wraak, om zich af te reageren, zomaar.

Bovendien zijn we bekaf. Het is nu al meer dan een week dat er iedere nacht lawaai is op de gang. Ofwel is het een echtelijke ruzie die je uit je slaap haalt, ofwel is het Anna die sigaretten nodig heeft en luidruchtig sappen uit de mannen knijpt. Of het klein grut dat jankt omdat de moeder wegens ondervoeding of stress geen nachtvoeding meer heeft klotsen in haar tiet.

Ik wil slapen godverdomme. Een triljard jaren ononderbroken, maar met een uur of zes zou ik voorlopig ook al genoeg nemen.

En zelfs als er niet wordt geneukt of gemept of gejankt of gejammerd of gemekkerd in onze gang, dan nog kan je een deugddoende nachtrust deze maand op je buik schrijven. Alle moslims, en ze zijn hier stevig in de meerderheid, zijn naar de computerklas gegaan en hebben er op www.mbs.maghreb.com de ramadankalender van het jaar 1422 geraadpleegd. Dat is het jaar waarin zij nu leven; het jaar waarin ze de States met twee piloterende shahids torpedeerden terwijl de Oude Continentaal op dat punt op zijn tijdsbalk z'n eerste indianenstam nog moest uitroeien. Op die ramadankalender staan de officiële uren waarop de moslims mogen beginnen met eten. Om hun religieus dieet zo comfortabel mogelijk te laten verlopen zijn de islamieten nu 's nachts gaan leven. Uit hun cassettespelers klinkt iets dat de moëddzin, maar net zo goed Arabische popmuziek kan zijn, ik heb daar geen verstand van en kan sommige van die

nasale gezangen en melodieën overdag wel best waarderen. Ik ga het scherper stellen: hun muziek is het mooiste dat er in een asielcentrum te vinden is. Na Lídia. Al hoeft die Mekkarock dan ook weer niet op volume vijftig te staan. En al helemaal niet om drie uur 's nachts.

We respecteren elkanders goden en duivelinnen met een verbazend gemak, iedereen heeft het recht houvast te vinden aan om het even welke nonsens zolang hij daar een ander niet mee lastigvalt en er niemands nachtrust mee verstoort. Maar als je kinderen lastig lopen omdat ze niet konden slapen wordt tolerantie een moeilijk begrip. Tot op de dag van vandaag heeft iedere niet-moslim het braaf geslikt dat er stront op of naast de pot ligt. We hebben er begrip voor getoond dat hun wetboeken het hun verplichten met hun voeten op de wc-bril te staan als ze drollen persen. De laatste tijd echter hoor je vaker iemand Allah verwensen als hij zijn gevoeg doet. De plee is niet langer de plaats om gezellig de gazet te lezen en zelfs Generaal Tomatski is ermee gestopt zich in de geborgenheid van het sanitair salon staan af te trekken. De sfeer inspireert hem daar niet langer meer.

Ook het eten wordt een hoorbaardere bron van ergernis. Geen enkele profeet kan er wat aan doen dat we te weinig in onze strot te stampen krijgen, geen god mag aansprakelijk worden gesteld voor het feit dat je geblinddoekt niet kan achterhalen wat er geurloos op je bord ligt. Maar om de gemoederen van de grootste gemene deler te bedaren eten wij hier wel uitsluitend ritueel geslachte beesten. Iedereen, 't is hier geen hotel, wie wou aanschuiven aan een zelfbuffet moest maar geboren zijn in een land waar de mensenrechten gerespecteerd worden. Eten wat de ene pot schaft.

Ik heb er niet het flauwste benul van wat het rituele aan die slachting mag zijn, maar als ik mij voorstel dat zo'n kip rustig ligt leeg te gutsen

terwijl drie beenhouwers regendansen uitvoeren rond het stuiptrekkende pluimvee en een knapenkoor onderwijl (in trance) met het kippenrequiem dat beest uitgeleide doet, dan weet ik weer wat lachen is.

Echt waar, het einde van de ramadan kan er niet snel genoeg aankomen, want de sfeer is er op dit moment naar dat de kleinste frustratie er te veel aan is en zal worden afgereageerd op een muzelman. En ik sta deze week op de rol voor de kuisploeg. Ik mag dan in blok 4 bekend staan om mijn werklust, De Man Die Tevreden Is Wanneer Hij Eindelijk Een Klusje Toegewezen Krijgt Zodat Hij Zijn Verveling Nog Eens Overmeestert, ingewanden van de muren krabben is mijn ding niet. Dan verveel ik mij nog liever. Dat ze maar gauw weer overdag gaan leven, dat hun feest van Aïd-El-Fitr maar spoedig nadert en zij hun suikerfeest vieren met vijf zakjes suiker voor bij de koffie. Je moet roeien met de riemen die je hebt.

Dat feest van de islamieten is er slechts één in de rij en het is dat wat december zo somber maakt. Je krijgt een gevoel van feestelijkheid.

Onlangs was er Sinterklaas. Da's iemand met een watten baard en een lorgnet zonder glazen. Die deelt vervolgens aan onze kinderen de teddyberen uit die jaren in de armen van Belgische kleintjes lagen en daar zo van versleten raakten dat ze ons nu mogen toebehoren. De knecht van hoger vermelde watten baard is een neger. Het loopt hier vol met negers, toch hebben ze uit het dorp een bleekscheet gehaald en hem onder de schoensmeer gestopt. De taak van de neger is onze kinderen angst aanjagen. Zijn die kinderen stout, dan stopt die Moor hen in een zak. Rare feesten hebben die Europeanen.

Binnenkort vieren de christenen Kerstmis. Zij beschikken over een boom die ze met boa-boa's en broze ballen versieren.

Er hangen ook lampjes in waarvan je 't op de zenuwen krijgt. In het dorp schalt melancholische dzjingeldzjangelmuziek uit de luidsprekers en in de winkels is alles stukken duurder. Op de markt staat een stal waarin een schaap zich afvraagt wat het daar staat te mekkeren tussen een paar plaasteren beelden.

Daarna volgt nieuwjaar. Er zou hier op oudejaarsavond door het stadsbestuur om zoveel poen vuurwerk in de lucht worden geschoten dat we eigenlijk liever geen openspattende vuurballen hadden maar per dag een bordje eten extra.

Daarna volgt nieuwjaar voor de orthodoxen.

Daarna zingen drie als zigeunerkoning verklede onnozelaars dat ze geen geld hebben om op de rooster te tellen. Nahnou moulouk el shark al thalatha. Wij zijn drie Koningen uit het Oosten.

Daarna volgt nieuwjaar voor de chinezen.

't Is feest, 't is feest, het is hier kust mijn kloten nog nooit zo plezant geweest.

Niet april, wel december is de gruwelijkste maand. In december zag de profeet van de Oude Continentaal het levenslicht. In april is hij gestorven.

Slapelozen voeren gesprekken die slapers niet kennen

Als Igor Strawinsky mij vermoordt, en dat zit er ieder moment aan te komen, dan hoop ik dat hij het snel zal doen. Een dreun op mijn neus, zodat ik meteen bewusteloos op die lelijke vloertegels lig en ik niet hoef te krijsen als hij mijn buik met zijn zakmes fileert. Het vervelende is dat ik het hem

nog zou kunnen vergeven ook. Ik zal weten dat hij het niet specifiek op mij gemunt heeft, daarvoor ben ik te onbelangrijk. Ik ben gewoon de uitgelote die met hem een kamer deelt en dus de eerste die hij te grabbel krijgt als hij de tijd voor vergelding rijp acht. Ik moet daar eerlijk in zijn, in mijn kindertijd heb ik ook wel eens een trouwe hond keihard op de neus geschopt omdat mijn vader mij om pedagogische redenen een lel had verkocht. En dat viel allemaal nog in de juiste plooi, geen groter dierenvriend dan ik ondertussen.

Ten tweede mag ik hopen dat de dood niets anders dan de dood is. Bespaar mij hiervan dat ik tot mijn eigen grote verbazing in een of ander hiernamaals beland waar ik eerst nog eens asiel moet aanvragen. Wanneer God zijn perpetuele speeltuin model liet staan voor deze planeet dan kan je 'r vergif op inslikken dat de bureaucratie aan gene zijde helemaal een knoeiboel is. Hoeveel papieren zal ik daar moeten invullen, hoeveel stempels zal ik ginder moeten verkrijgen en hoeveel commissies gaan hun koffie over mijn dossier moeten morsen vooraleer ik een petieterig kamertje krijg toegewezen dat ik vervolgens zal moeten delen met een engel die uitsluitend Russisch spreekt. Ik bedoel maar, ik heb dat al gehad, het was fijn, bedankt, tot ziens.

Het is een geruststellend gevoel je moordenaar reeds te kennen, dat wel, weer een onzekerheid minder, maar of ik er klaar voor ben is natuurlijk weer een ander paar mouwen.

Ik zie op tegen de nacht. Ik zie op tegen elke nacht en ben het beu met mijn ogen wagenwijd open te koekeloeren naar de onderkant van zijn matras tot ik er zeker van ben dat Igor maft. En hij zal niet snel maffen want ons blok is weer een discotheek, het Kosovaars grut van hiernaast jankt van

de honger. Een mens zou zich een keer of dertigduizend moeten opdrukken wil hij voldoende afgemat raken om in deze omstandigheden te kunnen pitten. Ik druk me nooit op, om de heel eenvoudige reden dat ik dat geen zicht vind, en dus klop ik bij Maqsood aan, die je op eender welk uur wakker aantreft.

Hij heeft voldoende thee voor nog vele te verwerven vrienden gerantsoeneerd en laat twee builtjes zakken in de teil water waarmee hij vanavond zijn voeten heeft gewassen en die nog een beetje warm is. We klagen niet.

Of hij zin heeft in een spelletje kaarten? Inzet: zeven sigaretten.

Ja, nu ik het zo tussen neus en lip vraag heeft hij wel zin in een partijtje. Hij kent een geestig spel, iets Pakistaans.

Maqsood spreekt voldoende Engels voor een popsong, voldoende ook om hier later eventueel een nachtwinkeltje te runnen of om van kroeg naar kroeg te hossen om daar rozen aan straalbezopen geliefden te verkopen. Het zijn geen onredelijke opties voor de toekomst. Maar een kaartspel uitleggen lukt hem niet.

Hij deelt. De kaarten die hij op een dag in zijn rugzakje heeft gepropt en die hij samen met zichzelf over wel twintig grenzen heeft gesmokkeld zijn verfraaid met blote wijven. Ook al heeft geen van ons twee er een beetje benul van welk spel we aan het spelen zijn, Maqsood deelt de vrouwen en zegt dat ik moet uitkomen.

Ik leg een kaart. Harten vier. Een rosse met een slang rond haar nek.

Hij legt er een geile teef in acrobatische pose op, schoppen tien.

Ik gooi een ruiten boer (zo'n meeneem-Chinese die je kan kopen in Europese huwelijksbureaus) op tafel en raap de andere kaarten op. Geen

reactie.

Of toch, hij zegt na lang wachten 'proficiat', waarschijnlijk omdat hij voelt dat ik op commentaar wacht. Wist ik maar waarom mijn actie feliciteerbaar is. Ik doe maar wat, zoals een kind met een waaier bierviltjes in zijn hand in de waan kan zijn dat het pokert.

Zo gaat het de hele tijd door tot de doodeenvoudige regel, er is er maar één, van het spel tot me doordringt: wie over nog voldoende fut beschikt om de gegooide kaarten op te rapen heeft een slag gewonnen. Het komt gewoon hierop neer: de minst apathische van alle spelers te zijn. Een uitstekend spelletje voor kleuterklasjes, psychiatrische instellingen, afkickcentra en vluchtelingasielen.

In de hoek van het kamertje zit Das, zijn kamergenoot en ex-Tamil Tijger, katholieke gebeden te femelen. Je weet nooit of het helpt. Das heeft waarschijnlijk ooit de missionarissen van de Congregatio Ejaculati Cordis Mariae in zijn dorp op bezoek gekregen. Ze bouwden hutten en schooltjes, neukten inboorlingen en bekeerden onderwijl de kinderkens tot de enige en waarachtige. Das zijn psalmodiërend gezeik hangt mij de keel uit, en ik ga hem een sjar in zijn reet geven als hij nog lang de Heer bedankt voor de schoonheden van het leven. Iedereen mag voor mijn part met God telefoneren, zeker aan nachttarief, de mensen doen wat ze niet laten kunnen. Maar dat ze het alstublieft in stilte doen, ik vind het gênant de intieme gesprekken van vreemden te moeten horen. Als ik ondertussen zie dat Maqsood aan het wenen is begin ik helemaal spijt te krijgen van mijn komst. Waarschijnlijk is Igor ondertussen al ingeslapen met het *MZ* naast hem. Wat zit ik hier nog te doen op deze kamer?

En het spijt Maqsood op zijn beurt dat hij me met zijn tranen lastig valt. Het spijt hem oprecht. Hij maakt een knieval en drinkt nog een theebuiltje in het lauwe waswater.

'Wat geeft dat nou, gekkie! Het zou pas verwarrend zijn moest je hier zitten giechelen.' Hoe moest ik anders op zijn melodrama reageren?

Hij toont me een doos slaaptabletten met een zeer poëtische merknaam. Medicijnen hebben altijd mooie namen. Hoe dodelijker, hoe mooier. Slapen kan hij alleen nog als hij zo'n halve doos heeft opgeschrokt. Het is niet eens een kwestie van kunnen slapen, maar van willen slapen, van durven slapen. Het gebeurt dat hij drijfnat wakker wordt, gillend, en dat hij beeft als een riet. Dan zit hij weer in Kashmir. In de cel. Omdat hij op het JKLF heeft gestemd.

Maqsood heeft geen oogwit meer. Zijn oogballen zijn rood en die verftechniek is ontworpen door de gevangenisdiscipliniers van zijn thuisland: je stopt iemand vijftien dagen in een donkere cel die niet groter is dan de lift in een goedkoop voorstedelijk appartement, en in die cel wordt er non-stop pepperspray verstoven zoals de geur van een dennenbos in een modale wc. Al zijn dromen duren vijftien dagen.

En niet alleen die cel vormt het decor van zijn nachtmerries. Hij ziet weer zijn vader vlak voor zijn rode ogen worden afgemaakt, beetje per beetje, zodat het pijn doet. Vakkundig genoeg opdat de man niet het bewustzijn zou verliezen. Hij ziet hetzelfde gebeuren met zijn kinderen. En weer ligt zijn vrouw vastgebonden op de keukentafel terwijl een kordon politiemannen en gemeenteraadsleden onderling ruziet over wie haar het eerst mag rammen. Hij ziet weer de apetrotse leider van de bende met haar clitoris tussen zijn tanden naar buiten wandelen.

'Je moet eens aan mijn kop voelen!'

Putten en bulten, een paradijs voor kleine jongens die met hun speelgoedautootjes op zoek zijn naar een avontuurlijk terrein, een droom voor fotografen die de redactie van *Magnum* willen imponeren.

'Komt van geweerkolven. Mijn buik is een grote naailap sinds een dokter er kogels heeft uitgepeuterd.'

Er valt een stilte. Mijn denksmoed is spoorloos. Das is gestopt met God te bedanken en ik weet absoluut niet wat te vertellen. Ik bedoel maar, ik heb ook wel mijn portie smeerlapperijen gekregen maar mijn buik is niet opengereten en op mijn muil is voorlopig alleen maar met de blote vuist geklopt. Anders had ik mijn hemd uitgespeeld en had ik mijn kogelwonden even gezellig met die van Maqsood kunnen vergelijken. Bijvoorbeeld, wat doe je zoal in het holst van een mistroostige nacht. Ik moet en zal begrijpen waarom Maqsood iets tegen al die gevluchte Oostblokkers heeft. Zij, vindt hij, hebben geen recht op deze odyssee. Ze vinden het geoorloofd hun koffers te pakken en hun leven als armtierig te beschouwen omdat ze in een gat wonen waar geen hamburgerketen vertegenwoordigd is. 'Economische vluchteling' is hier een scheldwoord, omdat het geen erkend universeel mensenrecht is de kwaliteit van je leven met twee gortdroge boterhammen per dag te verbeteren. De Conventie van Genève heeft daar zo over beslist: van armoë mag je sterven, van kogels niet. Dat laatste is namelijk toch zo schaamtelijk voor de democratie.

'Ik geloof dat ik maar eens onder de lakens moet.' De wijze waarop ik het zeg is tamelijk lullig, maar ik kan geen andere bedenken. Maqsood graait de kaarten bij elkaar en stopt ze in hun doosje.

'Je moet me nog zeven sigaretten geven,' zegt hij, 'je hebt verloren.' En zoals dat gaat bij groot verlies, weet niemand ooit precies waarom.

Onze triestige kinderen zijn de toekomst

Het zoontje van de familie Prosinecki is vandaag met een stralende glimlach terug van school gekomen. Een glimlach die bijna iets van scheurbek had, en het is jammer dat hij in een bombardement een stuk van zijn gezicht verloren heeft, anders was het voor de duur van die glimlach een prachtig kind geweest. Stipe heet de bengel, hij is zo oud als zijn verdriet, en als ik ooit zelf per ongeluk een zoon zou hebben zou ik mij kunnen troosten indien hij leek op Stipe. Uiteraard liefst in de versie met een volledig gezicht.

Stipe heeft talent, al is de kans daarop aanzienlijk groter als je kribbe in de hel stond, dat wil ik best geloven. Talent is een mestbloem. Maar toch. Er zijn nog wel meer kinderen die hier 's avonds in de animatiezaal, aangemoedigd door de kinderpsychiater, met een doos kleurpotloden hun verledentje te lijf gaan. Ze tekenen dan van die bloederige tafereeltjes, met bommen en messen en machetes, de voorspelbare thema's. Stipe verschilt wat dat betreft niet van de rest, ook hij grijpt makkelijker naar het rode penseel dan, laat ons zeggen, naar het groene, de wonden die hij met de messcherpe punt van zijn potlood op, neen, in het papier krast zijn niet méér expressionistisch dan de meesterwerkjes van zijn leeftijdgenoten, maar zijn compositie is me altijd net iets intelligenter. Gevoel voor perspectief heeft ie ook, die knul. Schaakt tevens goed voor zijn leeftijd, is niet slecht in tafeltennis, zingt vals maar graag. En als hij zingt, dan staat dat valse in zijn

lied altijd op de juiste plaats. Eigenlijk heb ik liever dat hij niet zingt, ik moet ervan janken als kleine mormels het koorknaapje uithangen, die artistieke platitudes hebben steeds het gewenste effect op mij. Misschien dat hij zich per dag nog een blik hondenvoer zal kunnen kopen wanneer hij hier later met een viool in de winkelstraten smartlappen fiedelt, met een kapotte bakkes kan een straatmuzikant nog een aardige stuiver rapen. Afijn, ik mag hem, en het deed me deugd te zien dat zijn mond een brede brug spande van de gave helft naar de verbrijzelde helft van zijn gezicht toen hij van school kwam.

Onze kinderen hier hebben schoolplicht, waardoor ze minder wereldvreemd zijn dan de ouderen en sneller smerige woorden in het Nederlands aanleren. Stipes nieuwste taalkundige aanwinst is 'fuck you', en hij is er trots op zijn vocabularium te zien groeien. Iedere weekdag worden de kinderen een halfuur eerder dan de volwassenen uit hun bed getrommeld, maken ze hun schoofzak klaar, en trekken ze onder begeleiding van een sociaal assistent met het openbaar vervoer naar een gemeenteschooltje. Elk naar een ander schooltje, want men doet aan spreiding, zoals alles is ook deze maatregel voor onze eigen bestwil. De redenering is dat wanneer die kinderen uit het asielcentrum in dezelfde klas zouden zitten, zij zich minder de moeite zouden getroosten om te integreren. Dat zal wel kloppen.

En daarmee zit Stipe ergens achteraan in de klas op het topje van een balpen te knabbelen. Zijn klasgenoten begrijpt hij alleen als die zo welwillend zijn bijzonder traag, met eenvoudige woordjes en in het algemeen Nederlands te praten. Hij begrijpt ze niet. Voetbal op de speelplaats is de enige taal die hij met zijn klasgenoten praat. Wat hij van het onderwijs hier opsteekt is dat de Belgen waarlijk niet kunnen sjotten.

Stipe ziet dat plastischer en beweert dat Belgen op een bal schoppen zoals op een mens. Ik zei al dat hij talent heeft.

Maar lezen en schrijven kan hij niet. De lessen gaan te vlug voor hem. Waardoor hij dus inderdaad niets beters te doen heeft dan zijn tanden in zijn pen te zetten en in afwachting van het verlossende belgerinkel naar de lerares te kijken. 't Is jammer voor Stipe, maar als ze toch alleen maar dient om een ganse dag naar te staren zou ik in zijn plaats toch een andere lerares hebben geëist. Meneer Prosinecki heeft me onlangs eens meegevraagd naar een of andere informatieavond voor de ouders op die school en daar heb ik het mens dus kunnen aanschouwen. Moest Stipe zijn kleurpotloden hanteren als zij haar lippenstift, hij kreeg een onvoldoende voor plastische opvoeding. Volgens mij is haar hobby breien voor de teevee. Over Stipe wist ze tijdens die befaamde ouderavond niet veel te vertellen. Wat kon ze tenslotte vertellen, die jongen zat daar achteraan in de klas, met de kaart van begeerd Europa in zijn nek, op een balpen te zuigen terwijl hij haar indringend aankeek. Tekenen, dat kon hij. En turnen. ('Het is jammer dat het Oostblok opgeheven is meneer Prosinecki, wij zouden anders uw zoon zeker hebben zien schitteren tijdens de Olympische Spelen. Ik zie dat graag, gymnastiek. Vooral de oefeningen op het paard.') Op lezen en schrijven haalde hij stevast een nul. Rekenen ging nog net. Het speet haar dat ze niet meer tijd kon steken in Stipe, maar ja, wij moesten dat begrijpen, ziet u, weet u, begrijpt u meneer, maar het heeft geen zin om die jongen de werkwoordsvervoegingen aan te leren als het best mogelijk is dat hij, ze zegt nu zomaar iets, over drie weken het land wordt uitgestuurd en nooit nog iets met dat Nederlands moet aanvangen. Ze heeft nog vierendertig andere leerlingen, en hoewel die ook niet allemaal verstandiger zijn dan

bepaalde bokaalvissen, ziet ze daar wel het onmiddellijke nut van in om bepaalde leerstof in dat petieterige hoofdje te willen drammen.

We zagen het. We wisten het. We begrepen het.

Stipe kan er tamelijk apathisch bijlopen na zo'n schooldag. Als ik hem soms kom afhalen aan de bushalte durft hij de indruk te wekken te bezwijken aan zijn overbodigheid. Maar vandaag dus niet. Hij lachte. En dat is meegenomen want het was zijn verjaardag, zijn verdriet werd tien. Hij is nu al zijn vingers oud.

De luchtverplaatsing tijdens dat bombardement uit zijn tekeningen heeft zijn rechteroog uit zijn schedel gezogen. Schijnt op het moment zelf mee te vallen, de pijn komt achteraf. Stipe heeft, had, bruine ogen maar de prothese was alleen nog in het blauw leverbaar. Hoewel misschien modieus is zoiets niet bevorderlijk voor de eetlust van je medemens, en nodigt het niet uit langer dan een paar seconden voor de spiegel post te vatten. Een bruin nepoog was het verjaardagsgeschenk dat de directie van het asielcentrum hem vanochtend bij het ontbijt overhandigde. Het moeten niet altijd stripverhalen of knuffelberen zijn. Stipe dus tevreden, en de pret hield maar niet op. Op school had zijn klas de finale mogen spelen in het voetbal, en daarin had hij het winnende doelpunt gemaakt. De jongens hadden hem op hun schouders gedragen. En daarna, daarna hadden ze zijn verjaardag volgens de Belgische traditie gevierd. Ik ken die Belgische tradities ook niet goed maar Stipe heeft het mij verteld: iedereen mag met een dikke, vette stift een verjaardagswens op je lichaam schrijven. Wanneer iedereen zijn wens heeft neergeschreven gaan ze in een kring rond jou staan en wordt er geapplaudiseerd. Zijn hele buik en rug stond vol met wensen, of ik het eens moest zien?

Stipe tilde trots zijn truitje op en ik las: 'smerige makkak, keer terug naar je land.'

'En? En? Wat staat er?' vroeg hij. 'Wil je het even voor mij vertalen?'

'Stipe voetbalkampioen!' zei ik, en zijn lach werd nog breder dan hij al was. Hij had nog nooit zo'n mooie verjaardag gehad. Lang zal hij leven.

In de Glo

Ri

A.

Een foutief getekend hakenkruis is waarschijnlijk van de hand van een fascist

Maqsood heeft het gevonden, eureka. Na de bestudering van zijn dossier, en nadat hij de helft van de Belgische wetgeving heeft uitgevlood, is hij tot de vaststelling gekomen dat het onwaarschijnlijk eenvoudig is om Belg te worden: het volstaat om te trouwen met een Belgien.

Met een Belgische.

Dus meer heeft hij niet nodig dan slechts een wijf, het liefst goed voorzien van oren en poten, om zijn papieren in orde te krijgen. Gedaan met die lastige verhoren op de Dienst Vreemdelingenzaken, waar je drie uur in de rij moet staan voor een gesprek van hooguit vijf minuten, waar de tolk alles verkeerd vertaalt, waar je het antwoord al kent voor de eerste vraag werd gesteld. De vaststelling dat hij zijn legalisatie tussen de lakens kan verwerven heeft hem zodanig overstuur gemaakt dat hij bij het avondmaal geen hap naar binnen kreeg. Ik heb graag dat Maqsood overstuur is, dat

geeft me voldoende te eten. De kok hield vol dat het tonijn met rijst was, zowel op mijn bord als op de teljoor die ik van Maqsood kreeg.

Tot ze weer gromt besluit ik zoveel mogelijk aan mijn maag te denken en van die gedachte te genieten, daarna pas zal ik Maqsood erop attent maken dat zijn buik is opengemaakt en dat zijn ogen er zodanig aan toe zijn dat het lijkt alsof er iemand twee bollen aardbeiorsorbet in zijn schedelholten heeft geschept, en dat de markt voor dat soort man niet reusachtig groot is. Maar voorlopig leeft de stakker in de waan dat hij hier binnenkort zal trouwen met een Vlaamse deerne die iedere vrijdag voor hem haring bakt, elke zondag een aardappel of zes aan frieten snijdt, en nu reeds is mij gevraagd of ik in het stadhuis zijn getuige wil zijn. Graag.

Westerse vrouwen worden nog altijd in een discotheek veroverd. Tenminste, dat beweert hij, de playboy van Kashmir, en de gangbare procedure zou het zijn om recht op het meisje af te stappen, niets van twijfel mag verraden worden door het gezicht, haar een vuurtje te vragen, of naar het uur, en haar dan op een borrel te trakteren. Het duurste op de kaart, zoet, met bubbels, een schijfje limoen en een rietje. En alcoholisch, zolang ze niet gezopen hebben willen westerse vrouwen zo goed als mogelijk op westerse mannen lijken. Daarna wacht u geduldig op een traag lied, wie haast heeft kan alvast zo'n plakkerig nummer aanvragen, de deejay heeft tenslotte geen ander nut in dit leven dan mensen aan elkaar te smeden, en tijdens het heupwiegend schuifelen over de dansvloer, één hand op de schouder, met de hand van God in haar broek (niet te diep, slechts enige millimeters onder het elastiek), vraagt u haar beleefd ten huwelijk. Waar het bij westerse vrouwen op aankomt is haar ervan in den beginne van te kunnen overtuigen dat ze geen burqa zal moeten dragen, dat u haar niet zal

slaan, dat u er niet op staat dat ze meer dan vijf kinderen baart, en dat u zal helpen met de vaatwas. Ze zal resoluut neen zeggen, maar niemand mag vergeten dat westerse vrouwen daar meestal ja mee bedoelen. En eens je die drempel overschreden hebt mag u alvast een datum prikken en de maten voor uw trouwpak laten nemen.

Dankzij deze stevig onderbouwde technieken is Maqsood op zijn eerste veroveringstocht in elkaar geslagen. Al kan niet zwart op wit worden bewezen dat zijn strategie aan de basis van zijn gebroken pols lag, hij had zich er gewoon van moeten vergewissen dat zijn doelwit reeds in het bezit was van een andere en helaas gespierdere man die zijn vriendenkring in een fitnesscenter opbouwde. Alle begin is moeilijk.

Tegenwoordig stapt Maqsood op meisjes af met de vraag of ze hun naam op zijn gipsverband willen schrijven. En hij is het op prijs gaan stellen dat ik hem op zijn jachttaferelen vergezel. Het is ons namelijk één schamele avond per maand toegestaan de avondklok aan onze laars te lappen, een stapje in de hormonale nachten van Vlaanderen te zetten, nadat we een papiertje onderkribbelden met de belofte niet dronken terug te keren. Vamos!

Een vrouw schaken in een discotheek is niet het grootste probleem. Het grootste probleem is zo'n discotheek binnen te raken. Aan de deur staat stevast een klomp vlees geposteerd, tien tegen één met zonnebril, al is het drie uur 's nachts, al is het vijftien jaar geleden dat de zon boven die kerel zijn kop opkwam, en die staat je daar doodleuk te vertellen dat het een privéclub is, of dat de keet reeds vol zit, of dat je de verkeerde schoenen aanhebt, of dat je een snor moet hebben om hier binnen te mogen, of dat het een thema-avond is en iedereen als een giraffe moet verkleed zijn, of dat de

inkom 800 frank bedraagt (zijnde twintig toekomstige euro), en 1200 frank voor niet-leden (zijnde 104 Litouwse litas, zijnde 108250 Roemeense leu). En ondertussen laat hij prachtige potentiële huwelijkskandidates binnen die helemaal geen duiten neertellen en bij nader inzien zelfs niet als giraffe zijn verkleed. En die ook geen snor hebben. De enige tent in de buurt waar we wel voorbij de obligate klomp vlees raken is die waar Maqsood niet meer binnen durft uit vrees voor nog een gebroken pols.

Omdat hij zijn geloof in de mensheid maar niet verliest wordt Maqsood al heel zijn leven door de voltallige mensheid in de reet genaaid. Een naïeve kerel, dus ideale echtgenoot nochtans, maar de wegen naar zijn vrouw zijn geplaveid met gevaren die hij zelf nooit in het snotje heeft. Passeren we een kroeg waarin, theoretisch gezien, zijn toekomstige vlam zich zou kunnen bevinden, verveeld sigaretten paffend aan de toog, voortdurend naar het toilet hollend om er haar lippen te retoucheren, steeds lief zich stief scheurbek lachend naar de barman die het te druk heeft met het schenken van voldoende bier zodat zijn cliënteel zich tenminste scheurbek blijft lachen... dan meent Maqsood dat iedereen daar in de kroeg al jaren op hem wacht. 'Kijk, daar, vriendelijke mensen!'

Je ziet dat niet elke dag, dus ik vraag waar.

'Daar, aan de deur van het café, ze wenken ons met hun arm.'

'Doorlopen Maqsood, dat is de Hitlergroet.'

En gezien er groeten in duizend variaties bestaan en er in de westerse asociale wereld al zo weinig wordt gegroet, doet Maqsood ze vriendelijk de Hitlergroeten terug. Met de glimlach. Doe ook de Hitlergroeten aan uw moeder, en aan al uw zussen. Het is toen dat we de coopertest liepen,

achternagezeten door veertien kale knikkers met een missie. Het café in kwestie heette De Welkom.

Maar wie een vrouw annex paspoort wil is nog zo snel niet afgeschrikt en Maqsood deed er een dure eed op een vrouw aan de haak te zullen slaan voor hij terugkeerde naar het asielcentrum. Uiteindelijk troffen we een gelegenheid aan die niet door een zonnebril werd bewaakt, en waar een affiche aan de deur hing: NEW WAVE PARTY.

New Wave, dat is als ik mij niet vergis de exacte Engelse vertaling voor Bossa Nova, zijnde zwoele Braziliaanse muziek die klinkt alsof er al eeuwen een voor alleman betaalbaar medicijn tegen kanker bestaat en waarop je dus idealiter vooral met de heupen danst. Je houdt een onzichtbare hoelahup in beweging en loenst daarbij lichtjes hormonaal naar een hoelahupper van het andere geslacht. Meer is daar niet aan, en voor je het weet staan de peddels voor het huwelijksbootje aan de uitgang van de feesttent voor je klaar. Wij daar binnen. Er zat een lijkbleke jongen achter een keukentafel die een frank of tachtig entreegeld vroeg, vier Bulgaarse lev. De opbrengst van de fuif, verzekerde hij ons, ging naar de aanschaf van golfplaten voor op het nieuwe scoutslokaal. Proficiat. Op de dansvloer stond niemand, tenzij we rekening wensden te houden met drie heksachtige verschijningen in zwarte lompen die ternauwernood bewogen. Maqsood droeg een das waarin allerlei stripfiguurtjes waren geborduurd, ik had voor deze gelegenheid mijn witste tennissokken weer uit de wastrommel gehaald, en toch voelden wij ons hier niet in ons element.

'Is er hier iemand gestorven?', maar de barman was ofwel doof geworden na jarenlang te hebben gewerkt in deze luide grafmuziek, of had geen zin om te antwoorden. En ook de platenruiter had nog maar net uit

goede bron vernomen dat God niet bestond, want toen wij een stevige meeswinger als 'Billy Jean' van Michael Jackson aanvroegen belegde al het ongeluk van de wereld een vergadering in het midden van zijn gezicht. Heel eventjes leek het nog iets te zullen worden, toen de goddeloze treurwilg uit zijn platenbak iets griste wat zowaar twintig man onder de glitterbal kreeg. De zanger herhaalde alsmaar dat hij graag een ijsbeer zou willen zijn, ik zou zo graag een ijsbeer zijn, ik zou zo graag een ijsbeer zijn, op de koude pool, ik zou zo graag een ijsbeer zijn, en dit het hele refrein door. Behalve een arm zagen we nu ook wel eens een voet een vermoeden van een danspas te berde brengen en ik begon het met de minuut spijtiger te vinden dat ons de toegang tot dat giraffen-feest was ontzegd.

'Ik snap er niets van,' zei ik tegen Maqsood. 'Zou jij nu graag een ijsbeer willen zijn?'

Maqsood snapte nergens nog iets van, en al helemaal niet dat je hier moest betalen om te pissen. 77 Sloveense tolar voor een plasje. 'Wat willen ze daar nu geld aan verdienen? Het is toch mijn pis!'

Afijn, we zijn naar huis gegaan, naar blok 4, door de kou, het is nog altijd veel te koud om in een container te kruipen, en besloten dat de huwelijksplechtigheid nog eventjes zal worden uitgesteld. Volgende maand beter. Als we hier nog rondlopen. Als we nog rondlopen.

Schuilen in het land van Eddy Merckx

Klootzak van de dag is Ifeanyi Akwuegbu, omdat hij niet kan fietsen zoals het moet.

De verkiezing van Ifeanyi tot klootzak van de dag is het eerste opmerkbare feit van een dinsdag waarop niets zich laat opmerken, zodat het ook woensdag of vrijdag had kunnen zijn. Het tweede markante punt in onze verveling is dat Generaal Tomatski het land werd uitgewezen, de eer aan zichzelf liet, en vannacht het hazenpad koos. Van Tomatski weten we dat hij de maffia een omvangrijke som heeft betaald voor zeven pogingen om hem naar Engeland te laten smokkelen. Hij kan nog van drie pogingen gebruik maken. In de verwarring van de vlucht heeft hij een fles whisky op zijn kamer laten staan, en er wordt dan op de gang ook stevig over gedebatteerd aan wie deze fles nu moet worden overgedragen. Het is een debat van fezelaars, een muur van zacht gemurmel, want het huisreglement is onverbiddelijk wat alcohol betreft: wie dronken wordt aangetroffen dient stante pede en zonder pardon het centrum te verlaten, er zal verslag van worden gemaakt in je dossier, waardoor al je kansen bij de Dienst Vreemdelingenzaken zijn verkeken. Zo je al kansen had.

Voorlopig komen we niet verder dan dat er over het bezit van deze fles zal worden beslist tijdens een schaakpartij en we zouden er democratisch over kunnen stemmen als tenminste iedereen op onze gang begreep wat dat is, democratisch, stemmen.

Ook triestige levens zijn aan veranderingen onderhevig, dat heeft Ifeanyi ruimschoots bewezen, en wat voortdurend verandert is het leven, nooit de triestigheid. Tot gisteren kon je hier aan de receptie een fiets in bruikleen krijgen. Tenminste, het had trappers, een zadel en een stuur. Zo konden wij al eens naar het dorp rijden om er onze gedachten te verzetten. Om er naar de winkels te kijken, want dromen hebben weinig grondstof nodig. Het gros van de mensen gebruikt de fiets om 's zondags naar de mis

te gaan. En aangezien hier nauwelijks iets te beleven valt dan zo nu en dan een knokpartij tussen een Tsjetsjeen en een neger, waarbij voor veel sigaretten op de Tsjetsjeen wordt gewed, kan je daar alleen maar katholieker van worden. Ik ken gasten die gewoonweg alle eucharistievieringen bijwonen, van de vroegmis tot de nachtmis, alle begrafenissen en doopsels. Maar Ifeanyi heeft het klaargespeeld daar een eind aan te maken, tegenwoordig bestaat de kans dat je het hele eind naar het dorp te voet moet ondernemen, waardoor het aantal gelovigen drastisch is gedaald.

Dat zit zo. Ifeanyi komt uit zo'n Afrikaans hol dat gerust als de hoofdstad van de provincie kan worden beschouwd omdat er een put met smerig water was. Als je hard genoeg tegen het beest schopte was een ezel er het efficiëntste vervoermiddel. Het grootste dilemma ginds betrof dan ook de ezel, een beest dat door Afrikaanse goden voor twee doeleinden werd geschapen: als voertuig en als biefstuk. At je de ezel op, dan was je je racemachine kwijt. Reed je op de ezel, dan had je honger. Tot hij zijn geboortegrond verliet had Ifeanyi nog nooit een fiets gezien, laat staan een fietspad. Het toppunt van cyclisme in gans zwart Afrika is dan ook de Ronde van Burkina Faso: altijd rechtdoor, de start is meteen de laatste rechte lijn, een beetje zoals het leven, afijn, er is daar nauwelijks iemand te vinden die een bocht kan nemen met de fiets. Soit, bij zijn aankomst in Europa maakte Ifeanyi kennis met het wondere vehikel en het moet in alle eerlijkheid gezegd worden dat hij verbazend vlug leerde zijn evenwicht te houden op dat roestige ding. Het zou nogal makkelijk zijn te lachen omdat hij bij iedere bocht van zijn fiets stapt, ik ken eerlijk gezegd weinig mensen die op hun vijfenveertigste nog de moed hebben om te leren fietsen. Mij moeten ze ook niet meer op een kameel zetten. Hoedje af daarvoor! Het

sneue zit hem hierin dat Ifeanyi op het midden van de baan rijdt omdat dit hem verreweg het makkelijkste lijkt, dat de autobestuurders zich daar drie maagzweren aan ergeren en toeteren dat het geen naam meer heeft, waarbij Ifeanyi dan meent dat Belgen altegader het aardigste volk ter wereld vormen en hij het getoeter met twee rijen knalwitte tanden beantwoordt. Liever had hij gewuifd, maar hij deed er inderdaad beter aan zijn beide handen op het stuur te houden.

Asielzoekers zijn niet verzekerd, voor niets, voor de hond zijn kloten. Stel dat een ontspoorde zot het in zijn hoofd haalt om ons overhoop te rijden, dan mogen wij onze lichaamsdelen eigenhandig aan elkander lijmen. En zijn de kosten van die tube secondelijm voor ons.

En dus heeft de directie beslist dat wij voortaan een fietsexamen moeten afleggen, theoretisch en praktisch, iedereen gelijk voor de wet. Zodat iedereen weet dat een verkeerslicht geen kerstversiering is. Wie niet voor dat examen slaagt krijgt voortaan geen fiets meer in bruikleen. Het is belachelijk. Moeten wij nu allemaal tussen kegels slalommen, bochten nemen, remmen, bergop rijden, bergaf rijden, met licht, zonder licht, rinkelen met de kapotte bel, een band oppompen, de ketting op het tandwiel leggen onder het wakend oog van de directie die ondertussen de stuurmanskunsten quoteert? Wie niet met onderscheiding slaagt, komt niet in aanmerking voor het gebruik van een fiets. De kindertijd is prettig omdat hij voorbij is, niemand neemt het Ifeanyi in dank af dat wij ons ineens weer een jaar of zeven voelen.

Maar Ifeanyi mag dan geen verstand hebben van verkeersborden, en hij mag dan bij unaniem besluit verkozen zijn tot klootzak van de dag, hij kan wel knopen doorhakken als het gaat om de toekenning van een fles whisky.

Hij denkt namelijk niet in termen van toekenning, maar van verdeling. Zijn voorstel is het om te schaken per glas. Wie de partij wint, smijt een glas whisky in zijn strot én mag het opnemen tegen een volgende kandidaat. Anna, de hoer, is helemaal te vinden voor dit lumineuze idee. Er wordt een beetje gekonkelfoerd onder elkaar en uiteindelijk is men het erover eens dat Anna het in de eerste partij zal opnemen tegen Ifeanyi en dat ik het hele toernooi zal optreden als scheidsrechter.

Het is geweten waar Anna goed in is, en die kunde wordt dan ook ruimschoots gewaardeerd en met sigaretten gehonoreerd, maar schaken kan ze niet. Ze verliest met wit in geen tijd en Ifeanyi tergt triomferend zijn lijf met een glas straf spul, in één teug. Ik vraag me af of hij dat goedje eigenlijk wel lust.

Ifeanyi blijft maar winnen, van respectievelijk een Albanees, de Algerijnse advocate, zij het zeer nipt, een Kosovaar, een Tsjetsjeen, een Serviër, een Kroaat, een zigeuner zonder papieren en nog een Albanees. Hij zou het nog hebben kunnen opnemen tegen een Koreaan, maar de fles is leeg, en zijn lever heeft er werk mee.

Het is met een vettige glimlach dat Ifeanyi voor zijn meesterzetten wordt gefeliciteerd, en zijn grootste prijs moet nog komen, aangezien Anna al op weg is naar de directie om daar te melden dat Mister Ifeanyi Akwuegbu schijtezat in blok 4 zit.

De voortplanting van de zucht

Zij hoeft niet te schreeuwen, gewoon rustig praten kan ze, bijna zoals ze 's nachts tegen mij praat, en toch bevindt Lída's stem zich duizenden mijlen

hiervandaan. Zij is hier, op mijn kamer, kamer 26 IN BLOK 4, en toch is ze terzelfdertijd in een bergdorp op de grens van Illyrië met Pelasgië, verwickeld in een gesprek. Telefonie is een wonder ding, en we zouden de gewoonte niet mogen verliezen ons daar voortdurend over te verbazen.

Kijk, op de rand van mijn bed zit ze, in weinig meer dan een slipje en haar roze T-shirt, en haar stem legt moeiteloos de lange afstand af naar haar geboortedorp, hoeft zich daarvoor niet in containers te wringen. Als ik niet beter wist zou ik mijn neus tegen de hoorn willen houden, zodat ik het graan aan de andere kant van de lijn kon ruiken, de met magere katten overbevolkte straatjes, het stof, de bruinkool, het sulfer, haar afkomst.

Voor het eerst sinds haar aankomst belt Lída naar huis, naar haar moeder. Of liever, omdat haar moeder geen wondere dingen in huis heeft belt Lída naar het postkantoor van haar dorp met de vraag of ze haar moeder willen roepen.

'Wie bent u, zegt u... ja... en wie wenst u aan de lijn, zegt u... ja... Geen idee, mevrouw, er zijn vannacht weer schoten gehoord en enkele huizen zijn in brand gestoken, ik zal eens gaan kijken of we haar vinden. Heeft u een ogenblikje?...'

Ver weg verlaat op dit ogenblikje iemand een postkantoor. Ver weg wandelt op dit ogenblikje iemand tussen het puin en vraagt aan een voorbijganger of hij weet waar de moeder van Lída is, als het mogelijk is in levende toestand want het is om de telefoon op te nemen. Lída zucht. Ergens ver weg van hier, en op ditzelfde ogenblikje, ligt er een hoorn op de tafel van een postkantoor. En uit die hoorn komt deze zucht. Zou iemand hem horen? Iemand die in de rij staat voor postzegels? En zou die dan ook gaan zuchten, gezien het aanstekelijke karakter van de zucht?

Er zijn twee mogelijkheden. Ofwel laat er nu iemand een mes vallen, stopt die ogenblikkelijk met het jassen van de aardappelen en het pluimen van de kip voor vanavond om in recordtempo naar het postkantoor te hollen. Ofwel leeft de kip nog, en is er niemand meer om naar het postkantoor te hollen.

Een piepende deur. Voetstappen. Gestommel. Gekraak.

'Lídia, ben jij dat?'

'Mama, ben jij dat?'

Twee stemmen vallen elkaar in de armen. Ze doen dat ergens in de kosmos, waar satellieten telefoongesprekken over de aarde verdelen. Een ontroerende gedachte. Maar spijtig voor de kip.

'Waar ben je nu, meisje? Is de tocht goed verlopen?'

Moeder hoeft zich geen zorgen te maken, de tocht verliep naar wens. De smokkelaars hadden alles uitstekend georganiseerd, de papieren professioneel vervalst, de grensposten waren niet meer dan een formaliteit. Na de eerste gevarenzone mochten ze de vrachtwagens verlaten en stond hun een autobus met airconditioning ter beschikking. Er werd regelmatig, iedere drie uur ongeveer, halt gehouden aan een baanrestaurant om even de benen te strekken en een koffie te drinken. 's Avonds werden ze te slapen gelegd in een hotel met een kwaliteit die varieerde tussen drie en vijf sterren. Er was een bar, zwembad, sauna, en ontbijt met versgeperst sinaasappelsap en croissants. Na vijf dagen bereikten ze de kust, en de boot bracht hen in enige uren naar het beloofde land. Wel is ze een beetje zeeziek geworden, maar verder heeft ze geen noemenswaardige ongemakken ondervonden tijdens de reis.

'Je neef zal blij zijn dat te horen. Ruslan. Ze zoeken hem. Ze denken dat hij een moslim heeft vermoord, en hij wil hier weg voor ze hem te grazen pakken. Ik zal hem zeggen dat jij een goede reis hebt gehad, hij zal dat graag horen. En van waar bel je nu, meisje?'

Ze staat in een telefooncel in hartje Londen. Links van haar stroomt de Theems, ze kan de Big Ben zien staan, en het parlement. Mooie stad, Londen. En allemaal vriendelijke mensen, waarvan de meeste gelukkig Engels spreken. Ze heeft een baantje in een bar. ('Neen, moeder, het is niet wat je denkt, het is een deftige bar met enkel deftige lui die over Shakespeare en beursberichten keuvelen.') Ze verdient goed en kan elke dag een hamburger eten in McDonald's. De Marlboro's smaken hier beter dan thuis. Ze woont in een appartement, heeft een poetsvrouw die niet in de kasten snuffelt, en ze heeft zich al ingeschreven op school zodat ze haar studies hier kan afmaken.

'Ruslan zal blij zijn dat te horen. Ruslan, je neef, ze zoeken hem, ze denken dat hij een moslim heeft vermoord maar ik weet dat hij dat niet heeft gedaan, Ruslan doet zulke dingen niet, maar ja, dat geloven die moslims natuurlijk niet, die willen zich gewoon wreken op het eerste het beste onschuldige schaap, zo zijn ze. Maar ik zal het hem zeggen, dat je in Londen zit, dat het daar goed is, dat je daar zonder problemen bent geraakt en dat hij jou maar moet zoeken. Heb je een adres?'

Downingstraat nummer 10, kan ze dat schrijven?

Moeder kan niet schrijven, maar ze denkt dat ze het kan onthouden.

'Ruslan zal blij zijn dat te horen. Hij vlucht binnenkort, voor de moslims die hem ten onrechte van moord op hun broeders beschuldigen. Ik zal het hem zeggen, dat je in Londen woont, Bowlingstraat nummer tien, en dat hij

bij jou terecht kan tot hij daar zelf ook een baan en een appartementje heeft. Ruslan kan goed met hout overweg, misschien dat er wel plaats voor hem is in een meubelfabriek. Mag ik hem dat zeggen, meisje, dat hij bij jou terecht kan?'

Jaja.

'Kun je een beetje slapen 's nachts, nu er geen bommen meer naast je bed vallen?'

'Is alles goed met jou, moeder?'

'Vroeger woonden jouw vader en ik naast een drukke spoorweg. De mensen vroegen zich af of we wel konden slapen door al dat gedender en gedaver. Toen we dan uiteindelijk verhuisden naar het huisje waarin jij bent geboren lagen we ganse nachten wakker. We misten het geluid van de treinen, we waren iets vertrouwds kwijt... Gaat alles goed met jou?'

Jaja. Zeer goed. Het kan natuurlijk altijd beter, maar zo'n gezegde lijkt voorbehouden aan mensen die het niet slechter kunnen hebben.

'En het weer? Hoe is het weer in Londen? Welke kleren moet Ruslan meenemen? Hij wil vluchten. De moslims hebben hem al lens geslagen en hebben hem gezegd dat het daar niet bij zal blijven. Ze hebben hem reeds het mes getoond waarmee ze hem zullen lynchen. Gangsters zijn het.'

Hou toch je bek, dement oud wijf.

'Moeder, luister eens, ik sta hier in een telefooncel, er staan mensen te wachten en ik heb daarnet een taxi besteld om mij naar mijn werk te brengen, die taxi kan hier alle ogenblikken arriveren, ik moet inhaken nu... '

'... Och, meisje, je moest eens weten hoe veel en hoe hard ik hiervoor heb gebeden, dat jij op je pootjes zou vallen, dat je het goed zou hebben. Je bidt toch nog? Je vergeet God toch niet alle dagen te bedanken? Je bent toch

niet vergeten dat je het gebed moet gebruiken als antibiotica, voor en na het eten? Ik ben zo gelukkig je nog eens gehoord te hebben. Als ze vannacht schieten zal ik eraan denken dat ze jou niet meer kunnen pakken, dat je veilig en wel bent.'

Lídia haakt in. In de kosmos komen twee stemmen uit hun omhelzing los.

'Dat mens heeft nog nooit een taxi van dichtbij gezien, ze denkt waarschijnlijk dat die chauffeur uren op mij wil blijven wachten,' zegt ze tegen me. 'Moeder zal nu tenminste op haar beide oren slapen.'

Als er geen moeders waren, er zouden geen leugens nodig zijn.

Op dit ogenblikje, ergens, wordt er zingend een kip geplukt.

Op dit ogenblikje, hier, zitten Lídia en ik op de rand van mijn bed, te wachten op de postbode die nieuws moet brengen van de andere kant van het prikkeldraad. We tellen af tot de maaltijd onze gedachten zal verlichten, en zij hoopt dat het kip is, of iets dat ernaar smaakt.

Weinig gaat er boven een ongelukkig huwelijk

Maqsood heeft het gevonden, eureka. Even moet het hem zijn ontgaan dat hij zich in kapitalistische hemisferen bevindt, dat dit Europa is, waar alles te koop kan worden aangeboden, auto's zowel als echtgenotes. De krant staat werkelijk vol met vrouwen die zich zomaar aanbieden, vogeltjes die smeken te worden geringd, en waar hij aanvankelijk niet wist hoe hij met één vrouw aan de praat kon raken kan hij nu niet kiezen uit honderden en honderden smachtende advertenties. Een harem is het, en Maqsood zal er een ganse week aan spenderen om er de bevalligste uit te pikken. Hier, een

kapster, 48 jaar, gescheiden, zeer jong en open karakter, prettig in de omgang, superschattig, zij hoopt dat u uitstraling heeft en van het leven kan genieten. Daar, een manager, 33 jaar, gescheiden, mooi, natuurlijk, sportief, zij verwacht van de man van haar leven dat hij dynamisch en onbevooroordeeld is. En ginder, Manuel is haar naam, 45 jaar, ze zoekt een zeer lieve vriend rond dezelfde leeftijd: ik ben 1m75, slank, blond en hou van leuke dingen. Is er soms iemand die houdt van onleuke dingen? Schrappen maar, die trut. Of Tanja, 32, uit Gent, 1m70, kort blond haar en groene ogen en, een tegenvaller, een zoontje van 11 jaar. Weg met dat moedertje. En wat te denken van die zevenentwintigjarige lerares uit Brussel, alleenstaande, zeer mooie jonge dame, brunette, mooie glimlach, met heel veel charme; zij zal u verleiden. Blonde juf zkt ongh. man tot 40j. met/zond. kind. nt roker/drinker. Reg. Dendermonde. Hv film, muz., gastron., citytrips. Moeilijk, zo'n cryptogram.

Het kapitalisme is een geweldige vondst en heeft slechts dat ene nadeel dat je geld moet hebben om eraan deel te kunnen nemen. Investeren heet dat. Cashflow. Bingo. Kassa. Nasdaq.

Prachtige woorden zijn het, krachttermen die in dit land van melk en frituurolie zelfs betrekking hebben op het verwerven van een vrouw. En, niet vergeten, op het verwerven van een paspoort, simsalabim. Drieduizend nikkeltjes voor het lidmaatschap van een relatiebureau telt Maqsood neer, 47 Letlandse lat, 102583 Koreaanse won, 6000 Singaporese dollar. En daarvoor krijgt hij een magazine met niets dan roepende meisjesnamen en mag hij twee zondagnamiddagen gaan dansen met een rist alleenstaanden in Danszaal Cassanova. Een drankje is reeds bij de prijs inbegrepen, de dresscode is stijlvol en verzorgd.

Het paspoort heiligt de vrijerij, Maqsood investeert drieduizend muntjes, de laatste die hij heeft, en omcirkelt de advertenties waarvan hij meent dat het woord maar eens vlees moest worden.

We zien een berooide Maqsood thuiskomen van Danszaal Cassanova. Geen enkel visje heeft gebeten, maar hij kent nu wel het jargon van de relatiebemiddelaar.

Niet onknap: staat voor immens lelijk.

Volslank: staat voor vettig, kwallig, duizendlobbig en honderdlippig; een vrouw met een kinzak, een zwemband vlees, spataders op haar benen, vetbollen in haar nek, zo breed als de Beringzee.

Sportief: een truus die bekaf is wanneer ze de auto laat staan en met de fiets naar het werk gaat maar die drie minuten per dag op haar hometrainer trapt, of een halfuur per week met een al even hopeloze vriendin aan yoga doet terwijl ze zich spiritueel concentreert op de kilo's in de hoop dat deze zullen verdwijnen.

Gescheiden: staat wel degelijk voor gescheiden, maar betekent meteen ook dat het volstrekt logisch is dat een vrouw als deze wordt verlaten, dat nog geen hond het uithoudt bij dat mens.

Vermeldt de advertentie geen leeftijd dan is de alleenstaande bejaard.

Vermeldt de advertentie geen beroep dan is ze werkloos.

Maakt het de kandidaat niet uit of u al dan niet kinderen hebt, dan is ze zodanig hopeloos contactgestoord dat ze zelfs met haar burens geen praatje kan maken over het weer, al giet het reeds zeven weken onophoudelijk, al valt er drie liter per vierkante meter stront uit de hemel, en wil zij toch een stukje levensweg delen, want zo heet dat dan, met het doet er allemaal niet meer toe wie, desnoods heeft hij zestig kinderen, waarvan de helft

onhandelbaar is, of mongool, om toch maar niet alleen te moeten sterven, om toch maar een handje te kunnen vasthouden wanneer de verpleegster haar komt zeggen dat de grote reis beginnen zal, dat het haar beter lijkt om de machine uit te schakelen. Niet dat daar iets verkeerd aan is, maar Maqsood zoekt een ander type. Sorry.

Zoekt een lieve dame contact met een heer die een hogere opleiding heeft genoten dan is de verleiding groot te denken dat ze haar dagen wil slijten met iemand van hetzelfde niveau, maar de bedroevende werkelijkheid, daarom is het tenslotte toch de werkelijkheid, is dat het kreng te lui is om een poot uit te steken en een kerel zoekt met poen. Zodat ze er eens goed van kan profiteren, zodat ze eindelijk eens naar de schoonheidsspecialist kan, om modder op haar smoel te smeren, en komkommers op haar ogen, en klei op haar blubberbuik, en stopverf in haar poriën, of glaswol in haar borsten. Om op vakantie te kunnen gaan naar waar de juiste papieren parasolletjes in de juiste cocktails worden gestopt. En om een poetsvrouw in huis te kunnen nemen, wat zeggen we, om een poetsvrouw een schop te geven als ze vergeten is het pluisje van onder de kast te vegen, zodat er een nieuwe poetsvrouw om op te schoppen kan worden aangeworven.

Gevoelig: staat voor hysterisch. En een slanke heeft tien tegen één last van anorexia.

Gastron staat voor gastronomie, staat voor de wok het toppunt van kookkunst vinden. En vinden dat jonge kaas goed ruikt maar dat een man zijn tenen stinken.

Humoristisch: een vrouw die inderdaad veel lacht maar helaas nooit weet waarom.

Maqsood is ontgoocheld en overweegt in het geval ze hem uitwijzen asiel aan te vragen in een communistisch land. Zijn laatste sprankeltje hoop op een vrouw en een paspoort rust in de contactadvertentie die hij voor zijn honderdduizend weggesmeten won zelf mag plaatsen in het magazine van het relatiebureau.

MAQSOOD exot. boy, 32j. zkt. snel onsportieve, ongevoelige, humorloze JD vr nwe start i/h leven. Roker/drinker, gn kind. Hnv film, lekker eten, citytrips. Geen buitenlandse!

'Varen is belangrijk, leven niet' (Plutarchus)

Het mannetje voor de kaart van Europa had iets grappigs, vond ik. Zo'n brave wetenschapper die puur per toeval, of zelfs per ongeluk, gebombardeerd werd tot presentator van het weerbericht. Hij had een snorretje, dat hem niet helemaal stond, en dat hij op een dag moet hebben laten groeien nadat hij voor de spiegel tot de vaststelling was gekomen dat hij zonder snor niet stond. Hij stak in een kostuum zoals kinderen in hun communicatiepakje steken, ongemakkelijk maar trots.

Met hoekige gebaren het vrije verkeer van de winden uitleggend schoven zijn mouwen naar boven, te kort gekocht. Er trok een lichte deining door onze televisiezaal toen hij met een zuinig glimlachje voorspelde dat de temperaturen eindelijk weer boven nul zullen kruipen. De neerslag zal niet langer dwarrelen, maar uit de lucht komen gezeikt en gedropen met zoveel liter per vierkante meter. Maar belangrijk was toch dat de vrieskou verdween. Hij had net zo goed kunnen zeggen dat het opnieuw beter weer

wordt om in een container te zitten. Voor bruggen en wegen verwacht hij wintertype A.

Er zijn er hier een heleboel die wakker zijn geschoten door dit weerbericht, samen met de plassen waren al hun plannen voor de oversteek naar Engeland bevroren, maar daar komt nu een einde aan. Lídia vraagt me of ik bereid ben mij met haar in de buik van een boot te verschansen. Haar dromen ontdooien en da's gevaarlijk. Ze is minderjarig, men kan haar niks maken. Nog zeker twee jaar kan ze hier verblijven, ze hoeft niet eens in een landmijn te trappen als ze naar de winkel om een brood gaat, wat zou ze dan haar leven op het spel zetten voor een bestaan dat dagelijks voor de teevee en achter een bord cornflakes begint, en eindigt in een bed in een huisje dat wel schattig is maar te klein is voor een vent die boven het biljart gebogen de ene kuip Newcastle Brown na de andere heeft gezopen omdat zijn voetbalploeg het vertikte te scoren. De Engelsen zijn tureluur, weet ze dat dan niet, het zijn allemaal spookrijders en zowel golf als cricket vinden ze spannend. Lady Diana is de schoonste vrouw die ze hebben gezien, roddelen is er een nationaal tijdverdrijf, vossen doodschietsen een teken van welstand, en om aan de werkloosheid te ontsnappen draait men ginds bioscoopfilms over werkloosheid. Is het daar dat haar geluk ligt?

Ten eerste heeft ze geen zin om tot haar achttiende verjaardag met haar vingers te draaien, en ten tweede heeft ze nog veel minder zin om op haar achttiende verjaardag terug naar start te gaan zonder vierduizend frank te ontvangen. Dat begrijp ik. Dat ten eerste en dat ten tweede krijg ik nog wel aan een hersencel verkocht, maar dat ze ten derde niet aan een zuipende Angelsaks denkt maar aan mij is een ander verhaal. Ik zou willen slikken, maar vind nergens speeksel.

Hoe bitter dat ook mag klinken, nergens lijkt het makkelijker van mij te houden dan in een asielcentrum. Als persfotograaf vonden vrouwen mij te cynisch.

Nu nog. Nu nog houdt ze van mij. Omdat ik niet uitgeput van mijn job hoef weer te keren, omdat ik nog een reden heb om triestig te zijn. Hoe zal zij reageren op mijn hardnekkige melancholische buien terwijl ik alles naar mijn zin heb, dat weet ik niet, en dat weet zij evenmin. Ik laat het uit luiheid weleens na een leeg rolletje toiletpapier te vervangen. Kan ze daartegen? Kan ze ertegen dat ik in mijn slaap met mijn tanden kras? Nu wel, maar zal ze dat blijven doen? Mijn scheten stinken, mijn teennagels peuter ik los. Ik raak nooit op tijd in bed, ik raak nooit op tijd uit bed, en heb een afschuwelijke afkeer van concerten en theatervoorstellingen. Omdat daverend applaus klinkt als een meute automatische AK-47-geweren. Omdat mijn zus voor mijn ogen om het leven kwam tijdens een daverend applaus. Ik prop meer chips naast dan in mijn mond, heb nog nooit correct ingeschat hoeveel spaghetti ik moest koken voor twee personen, en ik kan me behoorlijk onhebbelijk gedragen als iemand mijn karaktertrekken probeert uit te leggen.

Er rollen bidteksten over Lídia's ogen, smeekbeden.

Ik sluit mijn ogen en zie haar zoals onlangs, in haar slipje. Er staan sterretjes en kometen op dat slipje. Zelf zou ik me nooit zo'n onderbroek kopen, maar zij staat er prachtig mee. Drie dagen geleden sloeg er een komeet in op de aarde, naast mijn bed, op de derde tegel te beginnen van het voeteneind om precies te zijn, en in plaats dat de wereld verging werd die schoner.

'Ik heb aan de directrice voorbehoedsmiddelen gevraagd,' zegt ze, zegt zij die met de sterren werpt. 'Morgen mag ik naar de dokter om een prikpil.'

Blijkbaar zijn we al een koppel en was de directie daar eerder dan ik van op de hoogte...

Engeland. Het is waar dat ik het de laatste weken heb afgeleerd aan mijn toekomst te denken, iedere gedachte eraan heb ik uitgesteld. Op een dag verliet ik mijn dorp, precies wetend waarheen, Vita Nova achterna. Ik kende mijn verlangens, en toen ik de grensovergang bij Bobrowniki overschreed begreep ik dat het geluk alsmaar nader kwam. Ondertussen wacht ik comateus op een toestemming tot verblijf in dit land en vergeet ik. Ik bevond me in het perfecte heden, één zonder verleden, één zonder toekomst, tot Lídia mij uit die coma haalde en ongelijk kan ik haar niet geven. Je moet gek zijn te wachten op een beslissing die behalve twee jaar te laat ook nog eens in je nadeel uitvalt, als dat het geluk was dat je achternaliep, waarom zou je dan maanden en maanden in een asielcentrum blijven sakkeren? Engeland. Het woord alleen al scheurt mijn maag open, maar als alle landen ons blijven weigeren hebben we geen keus.

'Kerstmis!', en uit haar mond komt het goddelijker dan ooit: 'Kerstmis is volgens mij de beste dag om het erop te wagen, het land draait dan op halve kracht, de havenpolitie zit liever binnen bij een pot thee en een bord vettig gebak dan te moeten inspecteren, de douaniers doen met tegenzin hun werk omdat ze liever thuis zaten te schransen van de kalkoen.'

Ze zou een goede verkoopster zijn, ze verzwijgt de minpunten. De tijden dat je een reder bereid vond je mee te smokkelen zijn voorbij, of dan toch bijna. Als de douane verstekelingen op zijn schip vindt wordt hij verdacht van mensensmokkel, hij betaalt schrikwekkende boetes, zijn bemanning

verspilt kostbare tijd voor een lawaaierige tikmachine van de politie en zal eventueel de onschuld van de rederij moeten bewijzen. Je kan er gerust in zijn dat, wanneer de scheepskok je tussen de lading koteletten aantreft, je overboord gekieperd wordt. Dat bespaart de bemanning een hoop gezeur. Niemand die het zal geweten hebben, niemand die nog naar je kraait. Misschien dat er nog een voet van je in een visnet belandt, zo ergens tussen een school naar asem happende tonijnen en een fietswrak, maar dat zal dan ook werkelijk alles zijn.

Heeft ze al eens een laadruim van dichtbij gezien? Je springt daar niet zomaar in zonder in geplette toestand tot stilstand te komen, sommige van die roestige schuiten stapelen daar zeven of meer containers boven elkaar, zo diep is dat. En dan zit je daar, met een beetje meeval heb je net voldoende ruimte om je neus te krabben. Je wacht op het lossen van de trossen, de motoren beginnen te beuken, zo luid dat er barstjes je schedel craquelieren, je bent vertrokken, de reis naar de vrijheid is begonnen... En dan? Hoe kan je met zekerheid zeggen dat het schip de juiste kant op gaat? Okay, je stond op de loskade, je las de naam van een Engelse stad of firma van de boeg, en glipte ongemerkt in het ruim. Je denkt bingo, de buit is binnen, maar het schip moet renderen en gaat eerst nog een portie Goudse kaas in Rotterdam opslaan en wil daarna nog zeven containers cheddar in een Noorse haven droppen. Daar ligt het schip even stil, voor een kleine herstelling, een vertraging, de matrozen gaan aan wal om de leegten van de zeeën heel even in de armen van een sirene te vergeten. Hoelang sta jij daar ondertussen al tussen de containers gepramd? Had je genoeg eten mee, genoeg drank? Ben je nog niet bevroren, ben je nog niet uitgedroogd in de hitte van de motoren? De zee klotst, jij kotst. Want het is je zoveelste dag op

rij dat je op en neer gaat, op en neer, op en neer, de ene keer iets minder, de andere keer veel meer. Daar kan geen landrat tegen, je blijft maar spuwen. Je gaat dood, en schreeuwen heeft geen zin. Niemand die je hoort.

'Je wil niet met me mee.'

'Dat is niet wat ik gezegd heb. Ik wil je de risico's tonen, een schip is geen vrachtwagen.'

'Wat ik zei, je wil niet met me mee.'

'Ik moet hier ernstig over nadenken, Lída. Kerstmis lijkt me overhaast, da's verdomme over vijf dagen.'

Er valt een stilte die me doet denken aan eerdere stiltes, en waarna ik de hielen van een vrouw in de deur zag staan. Ze heette Bethina, en zette even hoog in als Lída nu. Soms denk ik haar te hebben verlaten, en niet mijn land.

'Er bestaat ook nog zoiets als de tunnel naar Engeland. Klinkt veiliger. Ik ken er bij wie het is gelukt.' Eigenlijk probeer ik me uit mijn herinneringen te praten maar het is al te laat.

'Hoe goed ben jij in het nemen van afscheid?'

Ik kijk naar het heelal, naar de sterren, de kometen. De Kleine Beer, die heb ik drie dagen geleden nog gezoend. Hoe goed ik in het nemen van afscheid ben? Zeer bedreven. En slechter per keer.

Ze trekt haar jeansbroek op. Een wolk schuift voor de zon.

Na te laten werk

Over de kwaliteit van de ons verstrekte scheermesjes verschillen de meningen en dat is een geluk, want stel dat we er allemaal een gelijkaardig

idee over scheermesjes op na hielden, dan zou er nauwelijks of nooit over scheermesjes worden gepraat. En het is opluchtend over scheermesjes te praten, vind ik, omdat je dan met z'n allen niet over thuis staat te lullen. Tenzij je zo stom bent om te lang met dezelfde mensen aan de praat te blijven, want iemand gaat uiteindelijk wel eens zeggen dat thuis de scheermesjes beter waren. Ten langens leste is het belangrijk de hersenen soepel te houden, jezelf te dwingen over de dingen na te denken en daarover in discussie te treden. Het oneens zijn over de kwaliteit van scheermesjes is een kwestie van overleven, het onderhoudt de wil om te overleven. Iemand die een scheermesje geen onderwerp meer vindt verliest daar reeds zijn grip op het bestaan. In die zin kan niemand ermee lachen dat Sedi middels het opensnijden van een slagader het definitieve bewijs leverde dat onze scheermesjes wel degelijk deugen. Hij ademde nog toen we hem vonden, meer uit dan in maar bon, hij ademde, en Shaukat, die in alles wel zijn lucratieve bezigheden vindt, zette er meteen een volledig pakje sigaretten op in dat Sedi ook deze zelfmoordpoging zou overleven.

Shaukat loopt nu lastig omdat hij zonder sigaretten zit en er hoegenaamd niet aan te pas kwam toen Sedi's spullen redelijk eerlijk werden verdeeld. Eigenlijk deed Prosinecki de schoonste zaak van allemaal, door beslag te leggen op de hawaïhemden van Sedi, nu heeft hij tenminste iets écht lelijks om aan te trekken als hij zijn asielaanvraag mag gaan verdedigen te Brussel. Want behalve over de kwaliteit van de scheermesjes zijn we het er recentelijk ook over eens dat je 'r op de Dienst Vreemdelingenzaken niet té deftig mag bij lopen, ze zouden wel eens durven denken dat je het veel te goed hebt op aard en dat er bijgevolg geen enkele reden is om je aanvraag ontvankelijk te verklaren. Kijk maar naar die Kosovaar die onlangs met das

en lederen jas op interview ging, een volledige pot varkensroze gel in zijn coiffure en de nagels niet afgebeten doch geknipt. Een week nadien werd hij met das en lederen jas op het vliegtuig gezet en vloog hij nagelbijtend over het natuurschoon van de Eifel. Maar ook daar zijn trucs voor, beweert Maqsood. 'De Belgische regering heeft de piasters niet om al die asielzoekers in een privéjet terug te vliegen en dus worden de geweigerde vluchtelingen op een gewone lijn-vlucht gezet, samen met een hoop vakantiegangers. Je moet gewoon beginnen krijsen en tieren en moord en brand schreeuwen en huilen en kajieten en schelden en gillen en schijten. De piloot zowel als de passagiers, die toch veel geld betaald hebben voor hun rookvrije vlucht naar de warme Joegoslavische kust, krijgen daar hoofdpijn van, het wordt de klanten belet rustig naar de veiligheidsinstructies en de filmpjes te kijken, en dus wippen zij jou meteen uit het vliegtuig. Bij de volgende poging om jou te repatriëren herhaal je dit theatrale hoogstandje, dat kost de vliegtuigmaatschappij uiteindelijk voldoende klanten om jouw gezeik beu te raken, en op den duur geven ze jou een schoentip in uw reet en zeggen ze dat je op eigen houtje mag terugkeren. Wat je uiteraard ook belooft te zullen doen.'

Misschien niet de voedzaamste, maar wel de smakelijkste korst brood die aan de dood van Sedi te verdienen was, viel Pius in handen. Hij deelde een kamer met de ongelukkige en slaapt daardoor nu alleen. Lang zal dat niet duren, maar voor de tijd dat het duurt boft hij toch maar.

Pius is een onopvallende kerel, die zich zelden in een debat mengt, nooit mekkert. De enige die Pius haat is Pius zelf, wat erop kan wijzen dat hij niet van de domste is. Voor zover zijn verhaal als waterdicht kan worden beschouwd staat er in zijn vaderland een prachtige prijs op zijn kop omdat

hij als redacteur van het universiteitsblad te kritisch was. In de door hem ontworpen kruiswoordraadsels zouden verborgen oproepen tot het omverkegelen van de regering zijn gestopt, en dat schijnt daar niet te mogen. Ze willen zijn scalp, temeer daar hij heeft aangetoond dat de regering weinig beters te doen heeft dan kruiswoordraadsels op te lossen.

Op de Dienst Vreemdelingenzaken weten ze ternauwernood wat ze met dat verhaal van Pius aanmoeten. Het hangt samen van de onnozelheden, zijn verhaal, waardoor zij hem op grond van een onsamenhangend verhaal niet kunnen uitwijzen. Men lijkt daar na een vermoeiende deliberatieronde met een nipte meerderheid voor besluiteloosheid te hebben gestemd (de rest onthield zich), en Pius gaat nu zijn veertiende maand in als asielzoeker. Maar hij werd daar niet gekker van dan je hem zou inschatten. Waarom hij zich na veertien maanden residentie in Niemandsland nog steeds niet van 's werelds rafelrand heeft gestort is een mysterie waarvan het geheim ontgoochelend is in al zijn simpelheid: hij doet alsof hij op vakantie is. En hij doet dat tamelijk grondig, als een vorser, een ontdekkingsreiziger, toegewijd alsof ie de laatste blanke vlekken op de kaart mag inkleuren. Uren per dag hangt hij gebogen over lijntjespapier dat hij volkladt met wetenswaardigheden over dit onontgonnen gebied. De *Lovely Planets Guide Problemski Hotel*, zo heet het ding, en het moet gelden als de ultieme reisgids.

De Lovely Planet Guide Problemski Hotel is het ultieme handboek over het asielcentrum in pocketformaat, met:

Levendige beschrijvingen van alle bezienswaardigheden, van de vermaarde douches tot en met de stapelbedden.

Solide besprekingen van de beste blokken om in te overnachten, de televisiezaal, de receptie, de huiswerkklasjes voor de kinderen - en nog veel meer.

Uitstapjes naar de wc's, de Dienst Vreemdelingenzaken, containerterminals en andere bestemmingen die beslist een bezoekje waard zijn.

Plattegronden in kleur waarnaar bij elke attractie en aanbeveling (met steraanduiding) wordt verwezen.

Achtergrondinformatie en nuttige tips voor de toekomstige illegaal, met telefoonnummers van de maffia en het netwerk van de huisjesmelkers.

Er staan geen kruiswoordraadsels in. Lichtend voorbeeld was Xavier de Maistre, een auteur die na een gewonnen scherm-duel tweeënveertig dagen huisarrest kreeg opgelegd en verslag deed van een reis door zijn kamer (geen dwaze kloot, die Pius). Soms is reizen een kwestie van taal: een dag ziet er totaal anders uit wanneer je het woord 'refter' vervangt door het woord 'restaurant'. Pius' reisgids zou op het eerste gezicht kunnen opgevat worden als een sarcastisch tussendoortje, maar het heeft er meer van weg dat de auteur in kwestie het meent. Naar de douches sloft hij ontspannen op plastic badslippers, van die fluorescerende gele, meestal gedragen door vrouwen die zodanig gevormd zijn dat ze er baat bij hebben met die in het oog springende sandalen de aandacht naar hun voeten te leiden. Onder de douche staat hij dan te zingen zoals alleen vakantiegangers dat op de camping doen. Ooit kon ik er trots op zijn geen mensen te kennen die zonodig hun kennis van de operette moeten demonstreren terwijl ze het zeepsop in hun haar kneden, maar met Pius is daar dus verandering in gekomen. Schijnt de zon in de zomer dan legt hij zijn badhanddoek op het

harde beton van de binnenkoer en slaat hij aan het braden. Het maakt zijn dagen makkelijker. In zijn reisgids is dan ook een hoofdstuk voorzien van de vierkante meters in het asielcentrum waar het aantal uren zon per jaar het grootst is, speciaal voor de zonnekloppers. Rustzoekers vinden op pagina 40 een beknopte samenvatting van de daartoe ideale plekjes en de sekstoerist wordt de weg naar Anna gewezen.

Drie verbeterde edities ver is zijn meesterwerk, geprint in de computerklas, maar afnemers vindt hij niet. Ik geloof dat ik de enige ben die zo onnozel was het ding te willen lezen, hem daar zelfs een pakje sigaretten voor te betalen. Ik had in feite weinig andere keuze dan zijn onding te lezen, het was om een onbegrijpelijke reden aan mij opgedragen, zodat ik er ook wel van schrok dat de prijs van een pakje sigaretten gehandhaafd bleef. Momenteel onderzoekt hij een nieuwe markt; het speelt in zijn hoofd dat postkaarten van het asielcentrum het goed zouden doen, zo kan iedereen naar zijn achtergebleven familie schrijven en hoef je het thuisland niet langer in lastige bewoordingen uit te leggen hoe het asielcentrum erbij ligt. Probleem is een fototoestel, dat krijgt Pius maar niet goedkoop op de kop getikt. Yep, I know that feeling.

Dat eigenzinnige gedrag van Pius wordt natuurlijk opgemerkt. Door Albanezen die Pius achterlijk genoeg vinden om hem niet eens een pak rammel waard te vinden. En door Annick die we iedere donderdag van drie tot vijf voor een beetje psychische bijstand kunnen consulteren. Zij heeft hier een kamertje in rustgevendende kleuren waar ik hoofdpijn van krijg, een zetel die slecht is voor de rug maar goed voor de geest, muziek die te schoon is om er je verdriet door te vergeten, en haar prachtige ogen zitten achter brillenglas op hun perfecte plaats, kunstwerken in een vitrinekast.

Niemand is verplicht haar te bezoeken, en omdat psychologen er de aard naar hebben de mens met zichzelf te confronteren, moet je inderdaad al behoorlijk zot zijn om haar te willen bezoeken. Het probleem is dat hier zo verdomde weinig te beleven valt en Annick dus een prettig verzetje wordt. Als ik mijn eigen leugens geloof, als ik vergeet dat het haar job is om een aangename babbel met anderen te slaan, dan slaag ik erin te vinden dat het aangenaam is een babbel met Annick te slaan. Islamieten of volgelingen van een andere leer die beweert dat je niet te veel moet luisteren naar een vrouw kunnen dinsdags hun zielenrust laten masseren door André, ook van drie tot vijf. Maar André heeft net als Annick een vitrinekast op zijn neusbeen; er zit, en dat is het verschil, niet veel soeps achter dat glas, en dus ga ik liever naar laatstgenoemde. De eerste keer was uit verveling. De tweede keer uit geilheid. Nu blijf ik haar wekelijks bezoeken uit miserie. Ze zegt dat ze me niet kan helpen. Zodat mijn miserie groter wordt en ik haar de week nadien nog harder nodig heb. Na een sessie of zeven, waarin ik haar telkens vertelde over mijn toekomst, die geheel klassiek somber is, waarin ik haar droogjes vertelde dat mijn denken beheerst wordt door het feit dat ik naar alle waarschijnlijkheid zal worden vermoord wanneer men mij terugstuurt naar mijn land en ik dit niet als prettig ervaar, zei ze dat mij niet veel meer rest dan mij voor te bereiden op de dood. Iedere donderdag, van drie tot vijf, bereid ik mij met de hulp van Annick voor op de dood. Volgens haar lucht mij dat op, volgens mij krijg ik daar een stijve van.

Na vijf uur is het etenstijd. Donderdags, onmiddellijk na mijn sessie met Annick, zijn het deegwaren. Het helpt dan op de dood te zijn voorbereid, wil je die troep met een gerust geweten naar binnen schrokken.

Werd ik in het begin nog als een watje beschouwd omdat ik mij verlaagde tot het abracadabra van een zielenknijper, dan kennen mijn bezoeken ondertussen al flink wat navolging en moet ik zowaar tijdig gaan reserveren om mij van een uurtje gepsychologiseer te verzekeren. Komt omdat Annick alle twijfels omtrent Pius officieel in de ban sloeg en hem van lotje getikt verklaarde. Het staat op papier, weliswaar in verhullender termen die indruk maken op de stempelzetters van de Dienst Vreemdelingenzaken. Zotten zijn ziek. En ergens, in een wetboek, voorziet een tachtigste alinea van een zevende paragraaf bij een voetnoot bij een voetnoot van een post scriptum in het verbod ernstig zieke asielzoekers het land uit te wijzen. Met andere woorden, Pius zijn broodje is gebakken. Weliswaar staat hem een toekomst vol bekoorlijke maar dik tegen hun zin in werkende verpleegsters te wachten die hem een resem pillen bij het ontbijt voederen zodat hij te suf is om nog iets aan dat bekoorlijke te hebben. Hij zal zijn zondagmiddagen doorbrengen in pyjama, wandelend door een tuin vol witte schortjes en zijn sigaretten zelf kunnen verdienen als hij tenminste voldoende macraméwerkjes aflevert, maar dat is misschien nog altijd beter dan terug naar Mozambique te moeten, waar hij alleen al door zijn vingerafdruk zonder schrijffouten op een blad papier te zetten de ontwikkelingsindex fors de hoogte in jaagt.

Wie niets te verliezen heeft en macramé een betere optie dan een marteling vindt waagt het erop in de voetsporen van Pius te treden. Shaukat, die eerlijk gezegd niet zou misstaan in een dwangbuis, vatte de koe bij de uiers en viel met de woorden 'ik ben zot' meteen bij Annick in huis.

Die tactiek hielp niet.

Ifeanyi heeft het nadien nog even geprobeerd door in het midden van de sessie te verklaren dat zijn voornaamste probleem hieruit bestond dat hij volstrekt normaal is, maar ook dat bleek net iets te doorzichtig.

Morgen rijdt een busje Pius naar het gesticht. We zullen hem helpen met het inpakken van zijn twee onderbroeken en zijn hemd. En aan het prikkeldraad zullen we hem nawuiven tot hij uit het zicht verdwijnt. En hij, hij zal lachen, zoals alle zotten altijd dubbelzinnig lachen. En daarna gaan we weer wat onkruid trekken uit verveling, op een smoel slaan uit verveling, ons vervelen uit verveling.

Rocky III

Te veel geluk is ook niet goed. De baby die door een verkrachting in Martina's buik was nagelaten ter wereld helpen was een minder groot probleem dan ik oorspronkelijk had gedacht. Het probleem was dat joch onmiddellijk na zijn geboorte te vermoorden.

Martina was al een maand of zeven ver, het wezen in haar liet zich reeds volop gelden en schopte om aandacht, toen ze er definitief achter kwam dat kind niet te willen houden. Kort na de smakeloze bevruchting en na het uitblijven van haar maandstonden was ze in een soort van apathische toestand beland, uit louter zelfbehoud, en had ze gedaan alsof er geen vuiltje aan de lucht was. Daarna viel ze een poosje in de greep van prehistorisch restafval van moeder- en andere instincten waarvan nog sporen te vinden zijn in de menselijke chemie, waarbij ze de kalk van de muren schartte en opvrat, last had van nesteldrang, gevolgd door een tegendraadse periode van fanatieke zelfmutilatie. Tijdens haar

smokkeltransport naar België had ze andere dingen dan een abortus aan haar hoofd, en toen ze uiteindelijk op haar plooi kwam in het asielcentrum en met zekerheid wist dat kind niet te willen, was het al te laat om ergens nog een dokter te vinden die aan dit geval zijn vingers wou verbranden. Vrouwen genoeg in het asielcentrum die zijn opgegroeid in het banaat van de tovenarij, die neusverkoudheden, gezwellen en zwangerschappen met een komisch gevoel voor theater bezweren, tips en recepten voor vruchtafdrijvende siropen in overvloed, maar dat satanskind bleef zitten waar het zat en groeide, en groeide, tot het woensdagnacht met een kopstoot haar water brak.

Een paar mensen, onder wie ik, waren op de hoogte van Martina's plan, dat maar beter niet op grote schaal kon worden rondgebazuind, en beloofden haar te zullen helpen bij de uitvoering ervan. Belangrijk was dat niemand van het personeel lucht kreeg van de bevalling, dat niemand tijdig een kreet bij een pijnlijke wee opving, want dat zou betekend hebben dat zij naar een ziekenhuis zou worden gebracht, waar men met een alaamkoffer ijzeren tangen en medische moerbouten en wat nog voor ijskoud spul meer dat kind uit haar sleurde en liet leven, omdat alle ongewenste leven heilig is. Er zouden dus een paar mannetjes van ons op de gang worden gezet die de aandacht van de nachtwaker moesten afleiden zodra deze de neiging zou vertonen blok 4 te inspecteren. Maqsood was gespecialiseerd in het doen alsof hij een gesprongen appendicitis had, hij zou bijvoorbeeld kreunend van de pijn de aandacht van de voltallige receptie kunnen opeisen. Zelf had ik al eens een kalfje ter wereld geholpen en dat was veruit het strafste aan ervaring dat op deze gang kon worden aangetoond, en ik zou dus de bevalling bijstaan. Dat ik ook al eens kippen had geslacht hield ik stil, die

taak liet ik liever over aan een ander. Lídia, die bij de laatste bevalling die ze had meegemaakt maar liefst zelf ter wereld kwam, vertrouwde op haar vrouwelijke intuïtie en beloofde ook een poot uit een hemdsmouw te steken. In feite had ze weinig keus, want zij deelde de kamer met Martina, van slapen zou toch niet veel in huis komen. Hier was best genoeg volk te vinden met ervaring in deze branche, maar zij konden om verschillende redenen niet worden vertrouwd. Iemand als de Somalische van blok 6 was al zo vaak bevallen dat het leek alsof ze de kinderen maar van haar eierstokken te schudden had, maar zij zou het ongetwijfeld vertikken het lot van deze baby een handje toe te steken.

De zwakke schakel in ons team, en dat beseften we maar al te goed, was Dmitry. Een Albanees. Omdat de vader van het kind een Albanees was stond Martina erop dat de baby ook door een Albanees zou worden koud gemaakt. Dat was haar concept van historische correctheid, haar idee van schuldaflossing. We hebben hem er veel geld voor moeten betalen (sigaretten voldeden niet), maar uiteindelijk heeft Dmitry toegestemd. Zijn geld zou hij pas krijgen wanneer de zaak ook na één maand nog niet was uitgelekt, je wist maar nooit. Woensdagnacht was het dus zover.

Lídia maakte me wakker uit een droom die over witte bergen ging, tien minuten later stond de hele ploeg paraat. We waren van emmers en dweilen voorzien, wat ons het gevoel gaf er helemaal klaar voor te zijn.

Vroeger had ik mijn tantes vaker elkaar horen overtroeven met wilde bevallingsverhalen, waarbij mijn ooms dan het huis verlieten om niet te moeten inzien dat de sterkten van de man onderdoen voor die van de vrouw. Sommigen hadden dagen aan een stuk moeten persen, hadden reeds liters bloed en vocht op de vloer horen droppelen vooraleer zij nog maar een

glimp van de baby hadden kunnen opvangen. Ze hadden zich kranig gehouden ondanks het feit dat ze met veel lawaai openscheurden, en liever lieten zij er zelf het leven bij dan dat zij de kleine zouden opgeven. Dat was het ogenblik waarop ik niets meer van vrouwen begreep, en volwassen werd. De oudste zus van mijn vader kwam altijd het best uit de bus omdat zij mijn vervelendste neef het leven had geschonken tijdens een overstroming, helemaal alleen, gezeten op de tak van een boom. Ook ik schijn het mijn moeder bij mijn intrede in de wereld niet makkelijk te hebben gemaakt, waardoor zij tijdens theekransjes eveneens op haar strepen mocht staan als het om vrouwenzaken ging. Daags nadat de familie met weer een zeurende maag was uitgebreid stonden de moeders al op het land, want behalve zichzelf wilden zij ook de aarde helpen voortplanten. Van alles wat ik uit deze verhalen had opgestoken bleek ik nu niets te merken. Martina produceerde niet dat geluid van een gekeeld biggetje, kermde niet eens als een deur. En ook duurde het geen uren en uren en uren voordat we met een schartje het navellint plechtig in tweeën knipten. Deze vrouw wou zo snel mogelijk van dat kind af, en dat was haar duidelijk aan te zien. Goed anderhalf uur heeft het geduurd of ik stond daar ineens met dat kind in mijn armen. Een jongen, maar ik achtte het niet nodig Martina van het geslacht op de hoogte te brengen, het zou haar waarschijnlijk niet veel geïnteresseerd hebben. Als ik nu terugdenk aan die nacht, dan vrees ik dat ik daar te lang met dat jongetje in mijn armen heb gestaan. Maar dat kind keek naar mij, en ik keek naar dat kind. Ik was de eerste mens die hij te zien kreeg, wat vast een schok moet zijn geweest, en Dmitry zou de laatste zijn die hij in dit tranendal kon bestuderen. Dmitry stond in een hoek van de kamer en leek

me nogal bleek van teint, er zat geen korrel zalmkleur meer in zijn gezicht. Ik gaf hem het kind, nu was het aan hem.

Op z'n minst had je mogen verwachten dat hij er al op voorhand had over nagedacht hoe hij zijn klus zou klaren, hij werd er tenslotte goed voor betaald, maar die eikel vroeg wat hij moest doen. Wat moest hij doen? Het de nek omdraaien, verdomme. Of stikken in een kussen. Of het de keel dichtknijpen. Wist ik veel. Ik zei: 'Waar wacht je op, man, ga je het nog naar de andere wereld helpen of wat?' Maar neen, die macho begon te wenen zodat je op den duur nog meer compassie met hem dan met de moeder moest krijgen. We zaten met een problemski, hij kreeg het niet over zijn hart, dacht aan zijn bloedeigen kind dat hij op zijn vlucht had moeten achterlaten, het hele verhaal kregen we te horen, alle details inclusief, en Dmitry was geen fluit meer waard. Voor ik het goed en wel besepte stond ik weer met die kleine in mijn handen, niet wetend wat ermee gedaan.

Kiele, kiele, kiele.

'Jullie denken toch niet dat ik dit ga doen. De doodstrijd van de kippen die ik als kind moest slachten van mijn grootvader duurde uren.'

Het kind lachte. Het hoorde zijn eerste grap. Al weet ik niet helemaal zeker of baby's daadwerkelijk kunnen lachen of dat zij hun bek zodanig in een plooi trekken dat een volwassene dit voor een glimlach houdt. Volgens mij moet je eerst een aantal rotervaringen hebben verwerkt vooraleer je gaat lachen.

Dmitry was over zijn melk en begon de uitgeputte Martina uit te schelden voor rotte vis. Zo rook ze ook. Hij had haar tenslotte niet verkracht, het was zijn kind niet, en het zou nogal triestig zijn dat hij als Albanees moest opdraaien voor de smeerlapperijen van andere Albanezen.

Hij mocht dan misschien Albanees zijn, hij was Albanië niet. Dat zei die allemaal. En hoewel hij gelijk had, had ik liever dat hij zijn mond hield en dat kind als de bliksem vermoordde. Nu zat ik ermee.

Ondertussen was het kind begonnen te wenen en dat konden we missen als kiespijn. Straks lag de hele gang wakker en liep de hele planning uit op een fiasco. Er zat maar één ding op, en dat was het kind de borst te geven. Het moest, Martina moest dat begrijpen en maar even op haar tanden bijten, maar die baby moest zijn bakkes houden. Zij moest en zou die kleine godverdomme kalmeren, want met de beste wil van de wereld konden wij dat niet.

Ze deed het. Madonna met kind. De Renaissance moet een prachtige tijd geweest zijn.

Maqsood troostte Dmitry die met zijn kop in een emmer zat, Martina zoogde, Lídia keek op de gang of alles daar rustig bleef en zag dat het goed was, ik rookte de eerste sigaret in mijn leven waarvan ik het gevoel had dat ik ze werkelijk nodig had. Eindelijk was het nu stiller, rustiger, en zolang dat kind te eten kreeg en zweeg konden we nadenken over wat ons te doen stond. Het leek ons dat Igor de enige was die deze situatie kon oplossen.

Ik terug naar mijn kamer. Ik schuddend aan Igor met een ei in mijn broek. Ik hem de situatie uitgelegd. En hem om zijn hulp gesmeekt.

Nog slaapdronken verscheen Igor aan het bed van Martina. Zijn massieve lijf. Zijn blik van noordpoolijs. Permafrost. De vingers die hij deed kraken. Hij was onze man. En toen de baby in slaap gedommeld was legden we het hoopje vlees in zijn spiermassa. Dat het alstublieft niet te lang duurde. Ergens was ik blij dat Igor zijn frustraties kwijt kon op een onschuldige baby, dat hij zijn woede eens kon koelen. Hier zou hij rustiger

van worden, en na deze nacht zou het een stuk makkelijker voor me worden om een kamer met hem te delen.

Hij bleef daar staan, dezelfde fout als ik had gemaakt. De vijf minuten die hij daar zwijgzaam met dat kind stond werden tien minuten. We dachten dat hij zich oplaadde, zijn krachten verzamelde. En die tien minuten werden een kwartier, het kwartier een halfuur. Niemand zei iets. Niemand die iets durfde te zeggen, vooral niet tegen Igor. Toen legde hij het kind op het lichaam van de moeder en zei: 'Sorry.' Droger heb ik nog nooit iemand 'sorry' horen zeggen.

Martina moest dit zelf doen. Het had alleen maar zin als zij dit zelf deed. Dan pas zou ze op haar wijze met haar verkrachter hebben afgerekend. We kwamen overeen dat het beter was haar alleen te laten met het kind tot ze met alles klaar was en dat ze dan op onze deur mocht kloppen. Maqsood had nog een paar flessen bijzonder verderfelijke drank naar binnen weten te smokkelen en het was de logica zelve dat wij op zijn kamer zouden wachten. Igor, Dmitry, Maqsood, Lída, de flessen en ik. Slikken en de fles doorgeven, slikken en de fles doorgeven.

Martina's timing was perfect, zij klopte aan toen de laatste fles op z'n einde liep.

Het was Igor die met haar is meegegaan. Hij heeft het kind in zijn zondagskrant gewikkeld, als ging het om aardappelschillen, en droeg het naar de receptie. Officieel een doodgeboren kind, gestikt door de navelstreng.

Het kind zou Klootzak hebben geheten.

Inburgeringsoefening N°: 454.5KFSD4.5bis

'Louis Paul Boon vertelt een grol in 't estaminet'

gij hebt natuurlijk uw oren ook niet in uw zakken zitten en gij hoort ook voortdurend vanalles, meestal dingen die u niet interesseren maar alla, zo rondlopende en zo vanalles horende zijt gij eens aan de weet gekomen dat de zwartjes een langere zwam hebben. de mensen zouden geen mensen zijn als ze niet van iedere vinger een arm wilden maken dat gij er eigenlijk al niet meer van verschiet dat ze nu ook al van een fluit een orgelpijp maken. en het is nu ook maar omdat gij zo nu en dan eens al uw beslommeringen vergeet door eens op een balletje te stampen bij de caféploeg waar gij nu toch al een jaar of veertien lid van zijt dat gij uw kans zaagt om dat verhaal van die lange wiebel eens na te trekken gezien er daar in uw ploeg sinds kort een neger speelt die zich na de match ook wil wassen. mannen onder elkaar hebben geen geheimen tenzij dan dat ze 't met elkanders vrouwen doen maar daarbuiten schamen zij zich maar om weinig en al helemaal niet om hun blote flikker. 't is maar dat ge daar niet in te kiezen hebt en dat iedereen content moet zijn met de merchandise waarmee hij geboren werd; niets om u over te schamen, niets om trots over te zijn, al staat de wetenschap vaneigens ook niet stil en kunt gij tegenwoordig als gij daar de goesting en de centen voor hebt u een formaat lul laten bricoleren precies zoals gij het gepeinst had. en die wetenschap, ze gaat maar vooruit en vooruit, maar nooit in de richting dat gij u het koppel hersens kunt laten inplanten waarmee gij nu eindelijk eens zult kunnen onthouden wat het onthouden waard is. afijn, ge zijt geen ongelovige judas, of was het thomas, maar liever ziet ge toch iets met uw eigen ogen wilt ge de mensen op hun woord geloven, zodat gij die neger in de gaten hieldt en u een ongeluk schrokt wanneer hij naast u onder de douche kwam staan. Hij heette so, hete

so, en zijn spel, het moet gezegd, was effenaf zo lang dat gij daar meteen achterover vielt van het verschieten. dat was bijgod geen mens meer te noemen, dat was een halve olifant. zegdet gij tegen uzelf, lode, daar moet gij nu toch eens het fijne van weten jong en vroegt gij aan die zowel horizontaal als verticaal imposante man hoe hij aan zo'n kanon is geraakt, of dat soms onzelieveheer was die bij zijn schepping nog een vergrootglas op zijn monocle had en dat gij eigenlijk ook wel niet vies zou zijn van zo'n vijf centimeter meer. mannen onder elkaar nietwaar. zegt die kanonnier tegen u, hangt een baksteen aan uw fluit tot ge een lange krijgt. en voila, de demystificatie van de lange wiebel was geschied, al wat gij moest doen was een baksteen aan uw trompet hangen en hij zou wel groeien. er lagen nog bakstenen in de stal, overschot van toen dat gij uw huis met uw eigenste poten hebt gebouwd, en dat heeft geen uren meer geduurd of gij bondt dat gewicht aan uw stamper terwijl ge dacht: lengte is lijden. een week liept gij zo rond, een hele week dat uw vrouw zich afvroeg, wat hangt onze lode daar nu met een kassei aan zijn kloten te doen en dat gij haar antwoorddet, dat is geen kassei, dat is een baksteen, en hij hangt niet aan mijn kloten maar aan mijn zwam, om langer te worden. zodat ge een fonkeling in haar nog altijd schone ogen zaagt en werdt aangemoedigd om er niet één maar twee bakstenen aan vast te knopen. en met resultaat. ge moogt niet alles onmiddellijk verwachten, rome is ook niet op één dag gemaakt, maar na drie weken had uw lul nog precies dezelfde afmetingen als vroeger maar zag hij wel al ongelofelijk zwart.

Jingle all the way

Waarschijnlijk ben ik een echte katholiek, omdat ik mij als een katholiek heb voorgedaan, en omdat ik daar profijt uit haalde. Ter gelegenheid van Kerstmis werd er een feestmaal aangeboden in de refter, halleluja, en gezien ik mijn kop wel eens onder een kraan heb gehouden loog ik niet helemaal toen ik zei dat ik gedoopt ben.

Er was muziek. Kerstgezangen die een mens gratis en voor niks op cd krijgt wanneer hij een kilo koffie in de supermarkt koopt, niet om aan te horen, maar muziek. De feestmaaltijd bestond uit boterkoeken die een plaatselijke bakker in een opwelling van christelijkheid aan het asielcentrum schonk, en warme chocolademelk. De boterkoeken smaakten, ik at er drie omdat ik er geen vier te pakken kreeg, en dronk met een fanatieke godsdienstige overtuiging mijn mok chocolademelk leeg.

('Veiligheid is een levenshouding' staat er op die tassen gedrukt, in vier talen, ons geschonken door een bedrijf omdat er ergens in die tassen een fabricagefout zit. Ik heb veel tijd om na te denken over deze zin, over wat hij zou kunnen betekenen, maar ik kan niks deftigs vinden. Hij houdt me bezig, die zin, die schrikwekkende zin, veiligheid is een levenshouding, en moest aan Lídia denken die zich omstreeks die tijd ergens in een container bevond. Veiligheid is een levenshouding. Zou haar schip al vertrokken zijn geweest?)

Tot onze grote vreugde, en verbazing, kwam de directie met een krat cider op de proppen. Als de islamieten twee kratten cider hadden gekregen voor één van hun religieuze feesten, zou ik mijn bekeringsdrang slechts moeizaam hebben kunnen onderdrukken.

Alcohol heeft de eigenschap de mens zijn ware aard te ontnemen. Ik hou van alcohol. Ook de Afrikanen hadden aan twee glazen genoeg om plots

Zan Vévédé, Heilige Nacht, te zingen. De vrouwen zwiepten met hun konten, twee immense halfronden, waardoor de nacht pas echt heilig werd, de rest van de refter klapte in de handen. Ik kon me voorstellen dat er zich op datzelfde tijdstip in de bejaardentehuizen gelijkaardige taferelen afspeelden, dat ze ook daar tussen de dienbladen met slaappillen met gevouwen hoedjes hun ouderdomsvlekken bedekten en vervuld waren van de Heer. Per pil een beetje meer. Christmas is all around.

Die ochtend nog hadden we Sedi begraven in een graf dat niemand ooit bezoeken zal, naast hem lost Martina's ongewenste kind op in volstrekte rottentis. Wit zijn de schuimkoppen op zee, wit is de gedroomde kerst van Lída. Ik mis haar. En ik mis mijn camera. Ondertussen ben ik zo hard begonnen te beven dat het twijfelachtig is of ik ooit nog wel één foto zonder statief zal kunnen nemen. Of ik ooit nog wel één foto zal kunnen nemen. Of ik ooit nog wel.

Igor dacht niet aan boksen op deze vredige dag voor alle mensen van goede wil en vluchtte in de muziek, en ik was niet de enige die daarvan achterover viel. Hij hees zich de tafel op, in het middelpunt van de belangstelling, hield een arm in de lucht, en zong. Na nebe stojala jasnaja zvezda. Aan de hemel staat een fonkelende ster. Zijn stem was zo diep als zijn miserie, zijn keel een mijnenschacht, de klanken pruttelden eruit gelijk water uit een verstopte riool. Het klokte als bloed uit een doorgesneden keel, het drupte als drek uit een darm. Zwart is te hoopgevend om deze stem een kleur te geven. Een zanger was het laatste dat ik in Igor zag. Nog meer Russen waren nu gaan zingen, samen met hem. Na nebe stojala jasnaja zvezda, en het lag voor de hand dat ik me bij deze afvroeg of Lída nu de onderbroek met de fonkelende sterretjes droeg. Ze zal me schrijven als ze

de overtocht heeft overleefd. Ze zal op me wachten als ik de kloten aan mijn lijf heb om me op een palet vloertegels in te schepen. Ze zal. Ze is vertrokken met een gevoel van toekomstige tijd, en zonder mij.

Ze vaart. Het water wiegt haar. Naar Engeland. Ze heeft er eens een fris luchtje mee geschept, een stukje van de wereld gezien.

Negatieven

'Doe maar gewoon alsof ik er niet ben,' zegt de fotograaf, en ik veracht hem.

Je hebt twee soorten persfotografen, Canonisten en Nikonisten, die twee zijn onverzoenbaar met elkaar en gedragen zich als hardleerse militanten van hun cameramerk. Hij heeft een Nikon op zijn vette buik hangen, waardoor ik al meteen mijn twijfels heb over die man zijn kennis van de fotografie. Bovendien werkt hij met zwart-wit, B&W zouden de snobs zeggen (Black and White), ik zie de filmpjes uit zijn buidel puilen: Ilford XP2, 400 ISO. Hij heeft de allures, het gebrek aan allures van de artiest die graag met een grove korrel werkt. Zo'n nozem die hoog oploopt met de vondstjes van David Hockney, daar durf ik een slof sigaretten op in te zetten, en die, als hij zin heeft in een glas champagne of een griet in zijn bed, een paar foto's uitvergroot en aan de muur van een galerijhouder hangt en een vernissage organiseert voor de klik van fotoclub Kiek.

Hier in het asielcentrum zijn ze blij met de komst van een fotograaf. Het is eens iets anders, het breekt de sleur van elke dag. De bewoners kunnen eindelijk eens wat anders doen dan aan de radiator te staan paffen. Asia, met haar reet waarvoor je een breedhoeklens moest nemen, nam vanochtend een

douche tot al het warm water weg was en sprong in haar fraaiste kleren. Ze zou beter haar broek afsteken, dan staat haar gemolesteerde pruim in de krant en weten de mensen tenminste waarom ze asiel heeft aangevraagd. Misschien kan dat de opinies nog wat beroeren. Daar dienen pruimen voor, om te beroeren. Ik zweer het, iedereen blonk hier zijn bakkes en zijn schoenen op, om wat, om over een schoon portret te beschikken op zijn graf.

Ook Anna ruilde haar Adidas-trainingspak voor de outfit van een plechtige communicant, zodat ze er niet als de hongerhoer uitziet die ze altijd was en altijd zijn zal. IJdelheid is dat fenomeen waarbij mensen trots zijn als ze het uiterlijk hebben van iemand die zij niet zijn, ik weet er alles van, ik heb er voldoende voor mijn lens gehad, vroeger.

De containerdoden in Ierland en Italië hebben gemaakt dat iedere gazet ineens weer wat wil doen rond asielzoekers, en deze fotomuskiet is de uitverkorene die ze met een paar filmrolletjes op pad hebben gestuurd om enige kokhalzende prentjes de wereld in te sturen. Die ambitie heeft hij alleszins, in zijn hoofd wint hij al het Gouden Oog, de Zilveren Lens en het Bronzen Statief op het fotofestival van Schijterije, hij ziet zijn afdrucken de hele wereld rondgaan en hoopt dat Amnesty International zijn lucky shots zal drukken op haar briefpapier.

Meneer wordt een hele grote, hij ziet zich reeds op een landingsbaan ergens in een katholiek tropenland staan en vragen aan de paus: 'Johannes jongen, zoudt gij nog één keer de grond willen kussen want ik denk dat ik het de eerste keer niet goed in beeld heb kunnen nemen.' En dat de paus daadwerkelijk nog eens op de grond ploft, en nog eens het asfalt zoent, want die mens is een apostel en wil zoveel mogelijk op de foto om de pr

van God te verzorgen, en nog eens kust, en kust en kust, tot er brandblaren met de dikte van een luchtballon op zijn heilige lippen staan. Dat denkt die fotograaf, ik voel dat, en ik voel nog veel meer dat hij niet lastig moet doen of dat ik hem de nek omwring.

Chirurgen zijn kleine kinderen wanneer ze zelf onder het mes moeten, fotografen sterven wanneer de lenzen eens op hen zijn gericht.

'What's your name?' vraagt meneer de Nikonist die het blijkbaar zo wil spelen, zo van: laat het ons gezellig houden, ik neem een paar fotootjes van u, u zal een klein prikje voelen maar dat is alles.

'Bipul Masli,' zeg ik, 'maar u mag gerust Bhopal Muesli zeggen. En ik spreek trouwens ook Nederlands.'

Mijn naam zegt hem niets, de enige fotograaf die hij kent zit waarschijnlijk in zijn kleren, misschien moet hij maar cartoons gaan tekenen voor die krant.

'U spreekt inderdaad Nederlands. En heel goed zelfs, zo te horen.'
De slijmbal.

'Doe maar gewoon alsof ik er niet ben.'

Wat denkt die hansworst eigenlijk? Wat mij betreft bestaat hij niet eens, laat staan dat ik zou doen alsof hij er was.

Hij meet het licht, brengt zijn toestel in gereedheid, en stelt mij ondertussen semi-professioneel een aantal vraagjes, waarschijnlijk met de bedoeling mij op mijn gemak te stellen.

'Waar komt u vandaan, meneer, euh, Masli?'

'Uit Carpetland. Geboren en getogen.'

'Als u wil mag u zich aan het raam zetten en een beetje naar buiten staren, dat zou leuk zijn.'

Leuk? Denkt die pipo werkelijk dat het leuk is naar buiten te staren? Naar het grasperkje, de wasdraad, de petanquebaan waar niemand op speelt omdat het te koud is, het prikkeldraad. Er zijn wel zeker een miljoen foto's in omloop van mensen die naar buiten staren, sinds Burt Glinn voor Magnum in 1959 een voor het raam mijmerende Sammy Davis Jr. fotografeerde is iedereen dat soort portret gaan nemen, maar dat weet deze amateur vast en zeker niet. Die weet niks.

'Zou u uw hoofd op uw rechterhand kunnen laten rusten?'

Ik onderneem niets.

'Uw rechterhand, meneer... Begrijpt u mij?'

'Jaja, de rechterhand is de hand waarop de duim links zit. Neem nou maar die foto en hoepel op.'

'Ik begrijp dat het vervelend is, maar ik ben zo klaar.'

Hij is een volhouder, dat moet ik toegeven, en ik staar dan maar naar buiten. Niet om hem een plezier te gunnen, maar om hem zo snel mogelijk uit mijn kamer te hebben. En dat duurt en dat duurt maar voor hij een foto neemt. Nog geen één heeft hij er genomen. Hij zit me te bestuderen en de compositie in zijn vizier te keuren en ik vraag me af of hij nog van plan is om iets te ondernemen tot er een vlieg op mijn kop komt zitten, op mijn kop komt kakken, en hij eindelijk afdrukt, me bedankt, en verdwijnt.

Nawoord

Dit boek zou hoogstwaarschijnlijk nooit tot stand zijn gekomen indien ik niet door het tijdschrift *Deus Ex Machina* was uitgenodigd een stuk over asielzoekers te schrijven. Om mij onder te dompelen in deze materie

verbleef ik enkele dagen in een opvangcentrum voor asielzoekers te Arendonk, en zonder dat bad had ik aan dit boek zelfs niet moeten, mogen en kunnen beginnen.

Het was december 2001, en bar koud, toen ik er was. De aanslag op de WTC-TORENS in New York bleef voorpaginanieuws, uit alle artikels sprak de angst dat de wereldorde op kapseizen stond, en overall vreesden moslims de rekening te zullen betalen. Zo'n twintig mensen lieten tijdens mijn verblijf het leven op zee, tussen de containers, en velen stonden reeds aan de kaden klaar om dat aantal te verhogen. Bij het voltooiën van een eerste, ruwe versie van het manuscript voor dit boek, zo'n zeven maanden later, kreeg nog niemand van de vele asielzoekers die voor *Problemski Hotel* model stonden een positief advies. Sommigen keerden vrijwillig terug naar hun land, een aantal werd met man en macht teruggestuurd, anderen waren spoorloos of leefden in de illegaliteit. De meesten zaten er nog steeds, te wachten op een proces, een brief.

Om misverstanden te vermijden voel ik mij genoopt te melden dat zowat de helft van deze verhalen verzonnen is, en dat geen enkel verhaal een leugen bevat.

Ten slotte wil ik hier mijn dank en mijn bewondering uitdrukken voor het voltallige personeel van het Arendonkse asielcentrum Totem, het Vlaams Fonds voor de Letteren bedanken dat dit project heeft gesteund, en draag ik dit boek op aan de inmiddels uitgewezen Maqsood en zijn honderdduizenden lotgenoten.